

DIDYSIS ILIUZIONISTAS

Saša Guitry prisimenant

J. LANSKORONSKIS, Prancūzija

Neseniai (VII.24) Paryžiuje mirė garsus ne vien Prancūzijoje, bet ir plačiam teatrų pasauly gerai pažįstamas dramaturgas ir aktorius Saša Guitry. Žinojo apie jį ir daugis lietuvių, bent jau literatų ir teatrų. Tas vardas dar prieš Sašą gimstant jau buvo plačiai išgarsėjęs: jo tėvas, Lucien Guitry (1860-1925), buvo vienas žymiausių Europoje scenos aktorių dar prieš pirmąjį Pasaulinį karą. Dažnai su savo trupe lankydavo žymiausias Europos sostines. To kių gastrolių metu Peterburge 1885 m. gimė Aleksandras Guitry. Rusų kalbos mažybiniis vardas Saša pasiliko visam gyvenimui. Vėliau jis apie save sakė: „aš gimiau su pavarde, man reikėjo susidaryti vardą.“

Sašos motina, taip pat žymi aktorė ir tėvo partnerė, buvo aristokratiškos kilmės. Tėvai išsiskyrė, kai vaikas buvo 4-5 metų amžiaus. Berniuko globa buvo pavesta motinai, bet tėvas slapta sūnų iš motinos „išvogė“ ir kuriam laikui išsivežė į Rusiją. Čia mažasis Saša gyveno nuostabi gyvenimą, apie kurį vaikas svajoti tegali. Penkerių metų berniuką tėvas parengė vaidinti tikroje scenoje mažo Pierrot rolę, carų akivaizdą. Po spektaklio caras tėvą ir sūnelį pasikvietė pietų. Caras, sakė, buvęs ir Sašos krikštėvis.

Vaikystėje išleptintas, išpaikintas, pripratęs prie lengvo ir prabangaus gyvenimo, Saša-jau nuolis panoro tėvo pavyzdžiu blizgėti žvaigždė. Paryžiuje tačiau jis neturėjo nei kantrybės, nei ryžto, nei pakankamo parengimo — prisipausti mokslo išieiti. Jo nepaprastas jaunūliškasis didžiuliojo amžiaus ir puikioji laikysena netrukė ir mokytojų simpatijų. Jaunas savimyla-egoistas manėsi esąs pranašesnis už kitus savo amžininkus. Tačiau, toliau 6-tos klasės nepažengęs, pasiliko savamokslis.

Didžiųjų draugystė

Savamokslis, bet brendęs ištintose sąlygose. Jo tėvo draugystę brangino visi žymieji to laikotarpio rašytojai ir menininkai. Pastabus, viskam smalsus, lakios kūrybinės fantazijos, jau nikaitis be vargo plačiai sėmėsi dvasinio ir kultūrinio peno iš tėvo aplinkos: jis patyrė aštrų ir skeptišką, kartais pikną, Alfredo Capus samojų, Tristan Bernard nuotaikingą paprastumą, Maurice Donnay smailius posakius, Renard ištikimumą, pažino vaidiną Mirbeau, ugniną Bernsteiną, Anatolio France erudiciją ir daugybę, daugybę kitų žymybių. Tų žymybių atsilankymuose jis priprato prie žodžių žaismo, išmoko galasti savo aštrų liežuvį, kultivavo ir minkdino savo įgimtą samojų. Smailas samojus tada dar nebuvo Sašos puolamasis ginklas, bet gynybos priemonė. Tada jam rūpėjo netiek blizgėti, kiek nepasidaryti kvailiesniu už kitus toje žaibiško žaismo žertuvėje. Anais laikais samoningas žodis ar posakis, vistic, ar pikto sakymas, aluzijos, nekaltas juokas ar kandžio ir taiklios metaforos forma, buvo mėgiama ir įprasta, ir buvo lygiai tiek pat tikra literatūrinė forma, kaip pvz. sonetas. Vėliau ta sąmone išraiška tapo esminis Sašos kūrybos pažymys.

Vaidindamas tėvo trupėje, jis matė vaidinant žymiausias anų laikų aktorės, tėvo partneres, Jane Hading, Marta Brandes, Jeanne Granier, Simone, Rejane... Tai vis aktorės, kurių vardai išlikę prancūzų teatro istorijoje.

Didžiausios prancūzų garsenybės

Visą savo ankstyvą jaunystę jis praleido tarp tų, kuriuos jis vėliau pavadino „Didžiausios prancūzų garsenybės“: visi tuo metiniais pirmos rūšies tapytojai, skulptoriai, romanistai, poetai, dramaturgai. Jis augo ir brendė Cezanne'ų, Monet'ų, Renoir'ų, Monet'ų, Rodin'ų ir panašių intelektualinių ir meninių galybių šešėly. Jų tarpe Saša ugdė ir savąjį kūrybinį potencialą. Jis įsigėdė jiems prilygti, pats įkoptamas į kūrybines viršūnes.

Jo tėvas tačiau, Lucien Guitry, ilgai jį nustelbdavo savo didžiojo talento pranašumu. Bet kuris palyginimas tegalėjo Sašą pažeminti.

Aš esu didelis teatro mėgėjas, jaunatvėje daug vaidinęs, daug apie teatrą skaitęs ir studijavęs, šį tą ir pats iš tos srities rašęs, daug veiklų vaidinant matęs. Mačiau Peterburge nevieną kartą vaidinant ir Lucien Guitry. Peterburgo publika gerai teatralais ir labai gerai aktoriams buvo išpaikinta. L. Guitry tačiau priskirtinas prie tos aktorių plejadės, kurie nežadai gimsta. Panašių scenos menininkų imituoti negalima. Nelengva žodžiais apibūdinti ir jų kūrybinio genijaus esmės. Juos reikia kurti ir drauge su jais pergyventi patį kūrybinį vyksmą, kad pasijustum esant teatro meno augštybėse. Prieš L. Guitry lenkėsi visa garsiųjų autorių generacija. Garbė buvo tam, kieno kūrinių tas didysis aktorius vaidino. Jo vaidinimus lankė visos pasaulio žymybės, milijonai rankų jam aplodijavo, milijonai širdžių drebėjo...

Sūnaus šlovė pralenkė tėvo garsą

Ir vistik sūnaus šlovė toli pralenkė tėvo garsą, nors sūnus, toli gražu, neturėjo nei tėvo vaidybinio talento, nei gabumų. Kodėl ir kaip tai įvyko? Atsakymai trumpu sakiniu: sūnaus išgarsėjimas pareina nuo jo teatrinės kūrybinės pilnybės: jis kartu ir dramaturgas, ir režisiorius, ir svarbiausias savo pjesių aktorius.

„Mano tėvas buvo teisus“

Saša greitai suprato, kad teatro karjerą pradėjęs mėgėjas, jokios vaidybos mokyklos ne lankęs, jis tėvo šešėly neįsikiš. Nusibodo jam ir vaidinti ant klasiškos tėvo repertuaro rolių. Vieną gražią dieną jį santykių apsiniaukė ir jie išsiskyrė. Sūnus buvo 20 metų amžiaus. Tos skyrybės tęsėsi 13 metų. Vėliau, susitaikius, ir sūnui jau įgyjant didelį vardą, Saša ta 13 metų juos skyrusį griovį visai stenėsi išlyginti jautria meile ir didžia beveik iki nusizeminimo pagarba. Jo garbei jis parašė (1919 m.) ir vieną savo geriausių kūrinių — „Mon père avait raison“ (Mano tėvas buvo teisus).

Laikino su tėvu susivaidijimo laikotarpis sūnui buvo išgaravęs. Tėvas nutraukė jam betkurią medžiaginę paramą. Reikėjo gyventi ir... valgyti. Ko žiebtis? Kurį laiką jaunas Guitry mėgino pėsti. Savo piešinius pasirašydavo slapvvardžiu Forain ir juos parduodavo po penkis frankus. Jo piešinių mėgėjai buvo reti ir duona iš jų neskalsi. Tada Saša sumanė pasidaryti dramatinį autorium...

Publikos linksminimo kelis

Dramaturgui reikia mokėti rašyti, o jis, tiek kartų iš mokyklų varinėtas, jautėsi nemokėdamas rašyti. Jis pradėjo rašyti, ir nedaug nuovokos apie rašinius turėjo. Vistik jis leidžiasi

į jį masiną avantiūrą. Įvyksta netikėta staigmena. Bijodamas pajuokos, jis atmeta jam neprieinamą taisyklą: sakiniais ir gražiais žodžiais sunarsintą ir psichologiniais subtilumais persunkta literatūrinį „dialogą“ (kaip Bernsteinas ar Donnay pvz.) ir kuria savo nuosavą stilį. Rašo tiesiai, trumpais sakiniais, be jokios frazeologijos ir be jokių vingių eina prie tikslo, prie sceniško efekto. Teatro dialogų stiliumi požiūriu jis iki tam tikro laipsnio gali būti laikomas pirmtaku kairiųjų dartinčių žymių dramaturgų, tokių kaip pvz. Andre Russin arba Marcel Achard.

Pradinėse komedijose dažnai jo sceniški efektai yra gana pigūs. Vieno jo ankstyvų komedijų pvz. vienas jaunaitis dažuoja savo testamentą. Jis skiria 100 tūkstančių frankų paveldėjimui vienam draugui. Kiek pagalvojęs, kad nebūtų pavydo, tiek pat paskiria kitam draugui. Mielaiširdystės pagautas jis dau gina dovanas ir paveldėjimus daugybei kitų asmenų. Staiga sušunka: „Viespatie! iš kur aš imsiu tiek pinigų!..“ Salei nereikia daugiau, kad jį praplūptų juokais. Arba kitą komediją: Pakyla uždanga. Skambutis. Tai kreditorius. Ponas pasislepia. Tarnas atidaro duris.

— Ponas namie?
— Ne, pono nėra.
— Ar tikrai ties sakai?
— Kodėl man meluoti? Nėra gėdos būti namie.

Saša suprato, kuo ir kaip publiką pigiai galima palinksinti. Publikos linksminimo keliu jis ir pasuko.

Tiesa, pradžioje jis mėgino imi tuoti kairiųjų jau pagarsėjusių autorių. Tėvo namuose ta fantazija ir samojų apdovanotą jaunąjį labai buvo pamėgęs Tristan Bernard. Pradėdamas rašyti Saša mėgino jį pasekti. Tas pamėgdžiojimas greitai buvo pastebėtas. Nėvyko jam imituoti ir Jules Renard. Jis buvo kiek lengvesnis ir gal lankstesnės vaizduotės, bet kurkas skystesnis, nors mažiau rūgštus. Jis greitai suprato, kad niekuomet negalės rivalizuoti su to laiko rašytojais, kaip Capus, Bernstein, Porto-Riche ir p. ir nesvėruodamas uždėjo kryžių ant betkurių pamėgdžiojimų pagundos bei savo kūrinių „literatūrinės stilizacijos“ ir pradėjo rašyti kaip minėjau, savo stiliumi, parastai tarant, „kaip ant seilės užteina“.

Is pradžių Saša savo komedijas rašė kiems, jų tarpe ir Collette Villy, tai pačiai Collette, kuri jaunystėje mėgino savo talentus scenoje ir kuri vėliau tapo prancūzų literatūros didžiuoju meistru (nelabai seniai mirė) ir kurios vardas ir kūrinių užima ir, be abejo, užims žymią vietą prancūzų literatūros istorijoje. S. Guitry tačiau ir čia staigiai sulaužė visas tradicijas ir nu-

Čiurlionio galerijoje Chicagoje

Is kairės į dešinę: galerijos steigėjas, Liet. Amer. Menininkų klubo pirm. Z. Kolha ir krikšto tėvai: J. Stulgaitienė-Čiurlionytė bei prof. Adomas Varnas.

Juan Ramon Jimenez

ŽIEMOS VAIZDAS

Kur jie paslėpė spalvas
šių juodai baltą dieną?
Lapija, juoda; vanduo, pilkas; dangus
ir žemė, baltai juoda blankumo;
o sergas miestas —
senas romantiko ofortas.

Gate einas, juodas;
juodas baltus paukštis
juod strėlė lekia per sodą...
Netgi ir tyla yra kieta ir bespalvė.

Artėja vakaras. Padangėje
jokio švelnumo. Saulėleidyje,
neryškus geltis, beveik spindys,
ar beveik blanki šviesa. Tolumoje, laukai
surūdijusios geležies.

Ir ateina naktis,
kaip laidotuvis; visa gedulas
ir šaltis, be žvaigždžių, baltai
ir juoda, kaip juodai baltą dieną.

NETIKRA VALANDA

Aš pavariau širdį,
lyg ji būtų laikrodžio,
į ramų valandą.

Tačiau nemuskambėjo laimė;
laimė pasiliko savo vietoje,
tos gudrybės nepaveikta;
ir niekad, niekad, neišmušė valandos!

Ir tikrovė, surizgusi,
gyveno praėjus valanda:
mano niūrios neviltes valanda.

Su kokiu skausmu atsukau
tavo valandą, o nerimstanti širdie!

NIEKO DAUGIAU?

Vien tik mano veidas ir dangus.
Vieninteliai pasauliai.
Mano veidas, tik, ir dangus.

(Tarp jų tyras vėjelis,
ištikimas paglostymas, vienintelė ranka
atnešanti džiazmo pilnybę.
Vėjelis pakylas, tai vėl dingstas.)

Augštai, kiekvieną gyvą būtybę,
kiekvieną savyje pajusią savybę,
paliečia mano jausmas
svajingos harmonijos sparnais.

Ir nieko daugiau.
(Ar kartais nesi tu
vėjas, ateinąs ir sugrįžtas
iš dausų, o meile, ant mano veido?)

Išvertė P. Gaučys

traukė visas lygiagretes su kitais dramaturgais: jis greitai pradėjo savo komedijas pats statyti ir jose vaidinti. Šia prasme jis buvo vienintelis, be konkurencijos: kartu teatro savininkas, autorius, režisiorius, svarbiausias aktorius, dekoracijų bei gamintojas, tai bent šiekį projektuotojas, kai reikia rubų — stiliaus įkvėp, iki mažiausių smulkmenų scenos butaforijos prižiūrėtojas. Viskuo jis rūpinasi pats.

Pusanro šimto teatro veiklą Sašos Guitry kūrybos apimtis yra milžiniška. Jis turėjo vos

17 metų, dar vaidino pas tėvą, kada jo pirmasai vieno akto eilutuos veikaliukas „Pažas“ buvo suvaidintas (1902 m.) garsiai aktorėi Margaritai Deval vadovaujant. Už kelių metų tas teatras jau vadinosi S. Guitry teatru, tiek jo veiklų ten buvo vaidinama. Tas savamokslis, pradžioje tik aktorius-mėgėjas, literatūros dilektantas staiga vieną dieną atidengė, kad jis turi prie darbo patraukimą ir pomėgį, ir jis griebsi dirbti nuostabių stropumų. Galima turėti gabumų lengvoms ir trumpoms komedijoms rašyti, bet visdėlto pa rašyti apie 1½ šimto teatro veiklų, — tiek jų priskaičiuoja teatro kritikai, apie 40 knygų, tiek pat filmų scenarijų ir daugybę straipsnių ir dar didžiųjų tų veiklų pačiam vaidinti — yra tokia darbo suma, kurią retai kada literatūriniam pasauli galima užtikti.

Jo kūrinių nevardinsiu ir neanalizuosiu, jie mūsų skaitytojams ir nežinomi. Lengvas žanras, nuotaikinis humoras, neimituojamas, laikui, įvykiui ar auditorijai taikomas spalvinis posakių ir pikantiškų žodelių žaismų persunktas samojus žymi blizgia, vis carsėdiančia autoriaus, to „mūsų laiku „Molje-ro“, kaip dažnas kritikas mėgo jį vadinti, karjera.

(Bus daugiau)

• Dail. Jonas Rimša Argentinoje sunkiai susirgo, antrą kartą gavęs širdies smūgį.

Kultūrinė kronika

• Lietuvių Kultūros dienos Medeline. Lietuvių Katalikų komitetas, norėdamas tinkamiau atžymėti savo oficialios veiklos pirmąjį dešimtmetį Kolumbijoje, surengė pirmąją Lietuvos kultūros savaitę šiame krašte. Nors dėl siaučiančios tuo metu gripo epidemijos ir ekonominių sunkumų krašte iš kitų vietovių lietuvių plačiau negalėjo dalyvauti, šventė buvo vispasiškai pavykusi. Kultūros savaitę pradėta (IX.13) per radijo stotį La Voz de Medellin kun. Vael. Dubinsko paskaita; tema: „Lietuvių kilmė, pamotai religija senovėje, tradicijos ir istorijos sin tezė“. Radijo valanda buvo pradėta Lietuvos himnu ir baigta lietuviškomis liaudies melodijomis. Sekančią dieną visi Medellino lietuviai ir svečiai susirinko į teatro Bellas Artes salę iškilmingam Kultūros savaitės posėdžiui. Salė buvo gražiai išpuošta Lietuvos ir Kolumbijos vėliavomis ir scenoje, raudono aksomo fone, didelis Lietuvos Vytis. Posėdį atidarė Lietuvių Katalikų Komiteto pirmininkas Kolumbijoje kun. Myk. Tamošiūnas, pabrėždamas tos dienos svarbą kasdieniniame kolonijos gyvenime ir būtiną visų lietuvių pareigą ne tik rūpintis savųjų tarpe ir savyje išlaikyti lietuviybę, bet taip pat krypti reikiamą dėmesį Lietuvos vardo iškilimui svetimuose tarpe šiuo momentu, kada mūsų amžinasis priešas — Rusija — viską daro, kad tą vardą išbrauktų iš pasaulio atminties. Po to inž. J. Paulėnas kalbėjo tema: „Lietuviybės išlaikymas savųjų tarpe svetimoje aplinkoje“. Posėdžio meninę dalį atliko viešnios Yolanda Grigaliūnaitė ir Aldona Stempuzienė, o taip pat dr. V. Gauris.

Trečią dieną ryto buvo iškilmingos pamaldos už Lietuvą tų saleziečių bažnyčioje. Pamaldas laikė prel. B. Cardona, Medellino lietuvių ir Lietuvos draugų. Pamaldų metu visus žavėjo nepaprasto grožio balsu A. Stempuzienė. Tuojau po pamaldų įvyko Medellino lietuvių namų kerstinio akmens pašventimas. Apeigas atliko ir žodį tarė prel. B. Cardona. Gausiai susirinkusiems lietuviams priminė, kad Lietuvių namai su savo mokykla ir koplyčia bus tasai centras, kur lietuvių atras savo krašto kampeį, kuris jiems padės išlaikyti tai, kas kiekvienam lietuviui emigrantui privalo būti šventa: išsineštieji sveiki savo krašto papročiai, gražūs katalikiškas gyvenimas, tėvų religija.

Is lietuvių pusės momentui pritaikytą žodį pasakė adv. Antanas Vilunas. Tą pačią dieną 3 val. p.p. netoli Medellino gražioje pievutėje įvyko lietuvių subuvimas-gegužinė. Čia atogrąžų palmių ir Lietuvos trispalvės pavėsyje Medellino lietuviai ir iš kitur atvykę svečiai ir ypač mūsų priaugęnioji karta praleidė visą popietę lietuviškoje nuotaikoje.

Lietuvos kultūros savaitės proga Medellino laikraštis „El Colombiano“ savo sekmadienio laidoje, literatūros priede, pasakė lietuvių du didelius puslapius, tema: „Lietuva ir jos šimtmetinės tradicijos“. Tekste išdėstos aštuonios didelės iliustracijos iš Lietuvos peizažų ir mūsų menininkų piešiniai. (M. Tam.)

• Marius Katalikiškos roman „Mikšas ateina ruduo“ šią savaitę išėjo iš spaudos. Išleido Terra. Veikalas 514 puslapių, skirtas kaimui ir jo socialinėms problemoms. Tai jau trečioji Katalikiško knyga.

• 60 rinkinių paveikslų, pieštų lietuvių dailininkų, turi lietuvių pranciškonai savo vienuolyuose. Planuojama įvairiose vietose suruošti parodą.

• Dr. Juozo Vaišnoros, MIC, knyga „Marijos garbinimas Lietuvoje“ jau surinkta, baigiamas sutvarkyti paskutinės korektūros ir numatoma, kad ateinančių metų pradžioje išeis iš spaudos. Spausdinama Romoje. Veikalas bus daugiau kaip 300 puslapių. Knygoje visų pirma nagrinėjamas Marijos kultas: „Marijos šventės, brolijos Marijos garbei, vienuolių Marijos vardu (atgailos kanauninkai, kar melitai, pijorai, marjonai, marjavitės, Nekalto Prasidėjimo šv. P. Marijos seserys), procesijos ir maldingos kelionės; visa tai imama tuo atžvilgiu, kaip tai reikėsi Lietuvoje. Toliau svarstomas liaudies pamaldumas Mariją: maldos, giesmės, liaudies menas.

Antroji veikalo dalis — Marijai pašventos vietos: Marijos vardo bažnyčios, Marijos stebuklingieji paveikslai, ilgiau apstojant prie garsiųjų Marijos paveikslų Trakuose, šv. Mykolo bažnyčioje Vilniuje, Šiluvoje ir Aušros Vartuose.

Pagaliau aprašomos atskiros Marijos šventovės Lietuvoje: 1. Vilniaus vyskupijoje — Asavas, Barūnė, Breslauja, Gardinas, Gudagojis, Bubatininkai, Trakai, Vilnius (7 bažnyčios); 2. Kauno arkivyskupijoje — Kaunas, Pagiriai, Pažaislis, Radviliskis, Šiluva, Ugniai, Vosyliskės; 3. Telšių vyskupijoje — Kuliai, Tverai, Zemačių Kalvarija; 4. Panevėžio vyskupijoje — Krekenava, Rozalimas, Šimonys, Troškūnai; 5. Vilkaviškio vyskupijoje — Alvtas, Barūnų Kryžiai, Liubavas (Seinai); 6. Kaišiadorių vyskupijoje — Gelvonai, Kazokiškis, Pivašiūnai, Labanoras.

Knygą ruošiant panaudota Vatikano, Jėzuitų centriniai archyvai ir kita dabar prieinama medžiaga. Knygoje bus apie 70 vaizdų paveikslų ir vietų iliustracijų.

• Petro Babicko poezijos rinktinė „Dramblio kojos“ šią savaitę Chicagoje išėjo iš spaudos. Knyga turi 118 puslapių ir čia sudėti rinkiniai eilėraščių iš ankstybesnių mūsų autoriaus poezijos knygų: „Geltona ir juoda“, „Zmogaus remontas“, „Išleisti Kaune. Daugiausiai eilėraščių telpa iš rinkinio „Svetimųjų padangė“, išleisto Argentinoje 1947 m.; tas rinkinys JAV-se mažai težinomas. Eilėraščiai sklandūs, kairiurie kurti dar Nepriklausomaj Lietuvoje. Petras Babickas — kūrybingas žmogus. Is viso jau išspausdintos jo penkios eilėraščių knygos, šeši veikalai vaikams, septyni prozos veikalai; be to — dvi iliustruotos knygos apie Lietuvą ispanų ir portugalų kalba. Spaudai vėl yra parengęs eilėraščių vaikams „Mano sodas“, poezijos knyga „Dienos ir nakties“, brazilų vaizdų rinkinį „Trys pasauliai“ be to — jau leidžiama anglų, ispanų ir lietuvių kalbomis „Picturesque Lithuania“. Šiuo metu rašytojas gyvena Chicagoje.

• Gražios Tulauskaitės eilėraščių rinkinys „Rugsėjo žvaigždės“ jau išėjo iš spaudos. Ta lyrikos knyga turi 64 puslapius. Išleido Terra. Eilėraščiai sukurti tremtyje ir dar niekur nespausdinti. Anksčiau yra išėję šie Gr. Tulauskaitės poezijos rinkiniai: Paklydę žodžiai (1934), Vėjo smuikas (1944), Po svetimu dangum (1951).

• Balio Sruogos atsiminimų knyga „Dievų miškas“ spausdinama Chicagoje. Lietuvoje ji buvo išleista penktuoju Sruogos raštų tomu ir ten visa laida išparduota. Knyga parašyta talentingai. Bus 480 puslapių. Is spaudos išeis Balio Sruogos mirties sukakties minėjimui, kuris įvyks gruodžio 15 d. Knyga spausdinama ofsetu.

LIETUVIŲ MOKSLO DIENOS

I Liet. Kat. Mokslo akademijos suvažiavimas tremtyje

ED. TURAUŠKAS, Prancūzija

Lietuvių Katalikų Mokslo akademijos, gražiai savo darbą pradėjusios Lietuvoje prieš ketvirtą šimtmečio ir turėjusios tris suvažiavimus, nariai ir buv. centro valdybos likučiai — prof. J. Eretas ir Z. Ivinskis, talčinai mūsų mokslo židinio — Lietuvių šv. Kazimiero kolegijos Romoje — vadovybės su vysk. V. Padolskiu, prel. Tulaba ir kun. dr. V. Balčiūnu priešakyje, uoliai padėdami Gregoriano universitetui prof. t. A. Liūmos, S. J., prieš porą metų nusprendę atgaivinti akademijos veikimą tremtyje. Buvo suregistruoti tremtyje esantieji akademijos nariai ir mokslo bei meno mėgėjai, buvo praversti rinkimai korespondencijos būdu ir centrinius organus ir imta planuoti suvažiavimą. Pastarasis įvyko spalio 2-4 d. Romoje, Lietuvių kolegijos salėje.

Suvažiavimo dalyvių daugumą, kaip ir dera tremties sąlygomis, sudarė Romoje gyvenantieji akademijos nariai, tačiau jo dalyvių tarpe buvo ir iš Prancūzijos: Birutė Venskuvienė, dr. Bačkis ir Ed. Turauskas; iš Šveicarijos — prof. dr. J. Eretas, iš JAV — Marija ir Antanas Rudžiai bei ponios Genovaitė Kanabė ir Marcelė Watkins iš Worcesterio; iš Australijos — kun. dr. Jutulius.

Suvažiavimo darbus uoliai sekė jaunimas iš Liet. kolegijos, iš tėvų marijonų vyriausiojo namo ir iš tėvų jėzuitų.

Suvažiavimo atidarymą pavadė pagerbė savo atsilankymu V. ir S. Lozoraičiai su sūnum Kaziu, o baigiamajame posėdyje dalyvavo Lietuvos ministeris prie Švento Sosto S. Girdvainis. Kaikūrius paskaitas atidžiai sekė ir St. Lozoraitis jr. ir Marcevičius, vienas seniausių lietuvių gyventojų Romoje.

Iškilmingas atidarymas įvyko spalio 2 d. Liet. kolegijos koplyčioje šv. mišių auka, kurią atnašavo vysk. V. Padolskis, L. K. M. akademijos pirmininkas.

Susikaupę ir Dievo paprašę palaiminimo savo darbams, po pamaldų suvažiavimo dalyviai perėjo į salę, kur atidarymą kalbą pasakė J. E. vysk. V. Padolskis, trumpai apžvelgdamas akademijos atsikūrimo tremtyje istoriją ir naujos centro valdybos darbus, ypačiai parengiant šį I-jį tremtyje suvažiavimą.

Mistinio Kristaus Kūno doktrina

Pirmuoju suvažiavimo referentų buvo kun. prof. dr. Antanas Liūma, S. J. Jo programoje įrašyta, tema buvo: "Mistinio Kristaus kūno doktrina sąsąjyje su dabartinio gyvenimo faktais". Tačiau, dėl jos nepaprasto platumo, referentas pasijuto priverstas apsiriboti mistinio Kristaus kūno doktrinos teologinių pagrindų išdėstymu.

Paskaita buvo labai kruopščiai parengta ir pateikta prieinama bei suprantama forma neteologijos specialistai nestudijavusiems, bet su Bažnyčios mokslo pagrindais apipažinusiems pasauliečiams.

Neturint po ranka paskaitos rankraščio, neįmanoma bandyti paskaitos mintis bei tezes atpažinti iš kelių pasiūlymų. Bandant taisyti daryti, būtų pavojaus iškreipti paskaitininko mintis.

Koreferentas šiai paskaitai kun. dr. V. Balčiūnas ypatingai pabrėžė mistinio Kristaus kūno reikšmę kasdieniniame gyvenime yra vienybė: minties vienybė, norų vienybė, veikimo vienybė. Iš čia išvada, kad susikaldymas veikime yra tai būtinai vienybei priešingas. Tikroji visų žmonių jungtis yra Dievuje. Ir tatau sudaro viso sąmoningo katalikiško gyvenimo pagrindą visais laikais, o ypačiai mūsų laikais.

Kai kurių pastabų dėl t. Liūmos paskaitos padarė prof. J. Eretas, kun. dr. P. Brazys, MIC, ir E. Turauskas.

Tautų apsisprendimo laisvė

Tos pačios gruodžio 2 d. popietiniame posėdyje dr. S. Bačkis (iš Paryžiaus) skaitė paskaitą tema "Katalikų Bažnyčios doktrina apie tautų apsisprendimo teisę". Enciklikų ir kitų Romos popiežių aktų citomis pagrįstoje, gerai dokumentuotoje paskaitoje, kalbėtojas akivaizdžiai parodė, kad Katalikų Bažnyčia yra nedviprasmiška tautų laisvo apsisprendimo teisės šalininkė.

Koreferentas prel. V. Talaba pabrėžė, kad, pagal Bažnyčios mokslą, viso ko pagrindu yra žmogus, kuris turi karališką privilegiją galėti apsispręsti, pasirinkti tarp blogio ir gėrio. Tačiau tai nereiškia, kad jis turi teisę pasirinkti blogį. Žmogaus paskirtis, pašaukimas — pasirinkti gėrį.

Panašiai ir tautų bei valstybių gyvenime. Valstybės tikslas — viešasis gėris. Pagal Bažnyčios mintį, tautų apsisprendimo teisė reikiama tautai sukurti sąlygas, kuriose tauta gali geriausia plėtotis, tarpt. išugdyti savo dvasines galias.

Lietuvos senovę prisimenant

Gruodžio 3 d. rytiniame posėdyje prof. Z. Ivinskis skaitė paskaitą tema "Lietuvos ir Apaštalių Sosto santykiai amžių bėgyje iki XVIII amžiaus galo". Pasiremdamas turtinga archyvine medžiaga, ypačiai iš Vatikano archyvo, kurioje, per ilgą Romoje gyvenimo metų, pagrindinai išknisinėti, paskaitininkas nupiešė išsprendimą Did. Lietuvos kunigaikštijos, o vėliau bendrosios Lietuvių-Lenkų valstybės santykių su Sv. Sostu paveikslą. Iš tos paskaitos paaiškėjo, kad dar labai daug istorijos šaltinių tebe laukia archyvuose. Lenkai nepriklausomybės metais buvo pasiryžę tuos šaltinius leisti ir išleido 4 storius toms, tuo tarpu ap. nuncijų pranešimai iš Polonijos sudaro 420 tomų, o Archivi della Nunciatura di Varsavia — 200 tomų. Iš paskaitos paaiškėjo, kad Konstančios susirinkime Lietuvos delegacija vaidino reikšmingą vaidmenį ir kad tada (1414 m.) buvo įkurta Medicinų (būsimoji Žemaičių) vyskupija.

Po paskaitos įvyko gyvas nuomonų pasikeitimas: paskaitininkui kelta įvairių klausimų, į kuriuos jis išsamiai atsakė. Tarp kitų klausimų buvo ir toks: kalbama apie senosios Lietuvos didybę; kame ji pasireiškė istoriškai? Prof. Z. Ivinskis, atsakydamas į šį klausimą, nurodė vieną antrą istorijos faktą: did. kunig. Algirdas tuo metu, kai su savo kariuomene 1362 m. užėmė Kijevą, kovėsi taip pat su kryžiuočiais prie Kauno. Min daugias sualaikė totorių antplūdį. Sudarydami uniiją su Lenkija mūsų ano meto valstybės varininkai sustiprino savo pajėgumą ir žalgirio įstabus laimėjimas 1410 metais yra to išraiška. Konstančios susirinkime Lietuvos delegatai pasiūlymą savo pasiūlymais: "Propositae Zamaitarum".

Lietuva ir Vatikanas po 1795 m.

Gruodžio 3 d. popietiniame posėdyje skaitė paskaitą dr. Steponas Matulis tema "Lietuvos ir Apaštalių Sosto santykiai nuo 1795 iki 1940 metų". Su dideliu objektyvumu ir ramumu, padalinęs savo temą į 3 laikus, paskaitininkas išsamiai išnagrinėjo šiuos laikus: 1) 1795-1804; 2) 1804-1918 ir Nepriklausomybės; 3) paskaitininkas atskleidė plačiai visuomenei nežinomų, labai reikšmingų faktų, kurie gyvai primena dabar gyvenamą laikotarpį ir Kremliaus valdovų dešimties pastangas (deja kiek tai liečia pravoslavų Bažnyčią, pavykusias) pasikinkyti savo politikos reikams Katalikų Bažnyčią per jos slėpnesnius atstovus. Tokiu atvečiu, yra buvęs Mohilevo ilgametis metropolitas Stanislovas Bohušas Sestrencevičius, dejas kiles iš Kėdainių. Jo neigiamas vaidmenį parodo gausūs ap. nuncijų pranešimai ir pačios Romos kūrjos griežti įspėjimai.

Ryšium su šia paskaita taip pat įvyko gyvų diskusijų ir pasiteiravimų, ypačiai apie nepriklausomos Lietuvos santykius su Sv. Sostu.

Tenka labai nuosirdžiai sveikinti abu mūsų istoriku, kad, naudodamiesi savo buvimu Romoje, kur esama tiek vertingų istorijos šaltinių, įdėdai tikrai naudingą darbą mūsų tautos atečiai ir neša objektyvią tiesą į mūsų dar taip skurdžią istorijos mokslo literatūrą.

Galima išsaugoti paskutinioji suvažiavimo diena — gruodžio 4-jį.

Medicina ir religija

Rytiniame posėdyje paskaitą "Medicinos etika pagal popiežių direktyvas" paskaitė tėvų marijonų vicegenerolas t. dr. Pranas Brazys.

Suglaustai, meistriskai suskirstęs savo paskaitą į 5 temas: 1) bendroji moralė — deontologija, 2) anestezija — analgezijs, 3) psichoterapija, 4) transplantacija-amputacija ir 5) moterystė, paskaitininkas akivaizdžiai parodė, kiek Bažnyčia yra drąsi, pažangi, liberališka medicinos pažangos ir naujų gydymo priemonių atžvilgiu, eidama ligi protingai galimų ribų ir drausdama tikrai perdėjimus, su dieviška žmogaus prigimtimi nesuderinamus eksperimentus.

T. Brazys paskaita davė visiems klausytojams išsamų, suglaustą naujausios Bažnyčios doktrinos medicinos etikos srityje aiškų paveikslą ir suteapėjimą galybę laiko rankiotis žinių ir orientacijos įvairiuose popiežių raštuose bei kalbose.

Apie prof. St. Salkauskį

Popietinis tos dienos posėdis, kuris turėjo kaip ir baigiamąjį posėdžio iškilmingą pobūdį ir buvo skirtas a. a. Prof. Stasio Salkauskio paminėjimui. Prof. J. Eretas kalbėjo apie Salkauskį kaip žmogų ir mokslininką. Su kaimo įprastu kalbėtojo talentu, pasiremdamas ilgų metų bendravimu su S. Salkauskiu ir, be to, medžiaga, surinkta iš kitų atsiminimų apie vėlonį, rašomajam, jau beveik baigiam, veikalui, paskaitininkas nupiešė labai gyvą, labai žmogišką ir lygiai patrauklų prof. S. Salkauskio paveikslą. Visi buvo paskaita sužavėti ir dabar dar su didesniu susidomėjimu lauks pasirodant paties veikalo.

Baigiamąjį žodį tarė akademijos pirmininkas vysk. V. Padolskis, reikšdamas padėką visiems paskaitininkams, įdėjusiems kruopštus darbus, visiems atvykusiems iš kitų kraštų dalyviams ir pasižadėdamas valdybos vardu viską padaryti, kad šio suvažiavimo darbai netrukus išeitų atskira knyga, kaip tai buvo įprastu paprotį Lietuvoje.

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMU PRISTATOM

Visokių rūšių MEDZIAGA

CARR MOODY LUMBER CO

STASYS LITVINAS, Pres. 3039 So. Halsted St. Tel. Victory 2-1272

Apkainavimą ir Prekių Pristatymą Teikiame Nemokamai. Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro. Seštadienis iki 3 val. vakaro

Vestuvių nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė

PRECIN PHOTO STUDIO (Incorporated). EDVARDAS ULIS, sav. 4058 Archer Avenue Telefonas Virginia 7-2481

tarpius (1795-1894; 1894-1918 ir Nepriklausomybės), paskaitininkas atskleidė plačiai visuomenei nežinomų, labai reikšmingų faktų, kurie gyvai primena dabar gyvenamą laikotarpį ir Kremliaus valdovų dešimties pastangas (deja kiek tai liečia pravoslavų Bažnyčią, pavykusias) pasikinkyti savo politikos reikams Katalikų Bažnyčią per jos slėpnesnius atstovus. Tokiu atvečiu, yra buvęs Mohilevo ilgametis metropolitas Stanislovas Bohušas Sestrencevičius, dejas kiles iš Kėdainių. Jo neigiamas vaidmenį parodo gausūs ap. nuncijų pranešimai ir pačios Romos kūrjos griežti įspėjimai.

Ryšium su šia paskaita taip pat įvyko gyvų diskusijų ir pasiteiravimų, ypačiai apie nepriklausomos Lietuvos santykius su Sv. Sostu.

Tenka labai nuosirdžiai sveikinti abu mūsų istoriku, kad, naudodamiesi savo buvimu Romoje, kur esama tiek vertingų istorijos šaltinių, įdėdai tikrai naudingą darbą mūsų tautos atečiai ir neša objektyvią tiesą į mūsų dar taip skurdžią istorijos mokslo literatūrą.

Galima išsaugoti paskutinioji suvažiavimo diena — gruodžio 4-jį.

Medicina ir religija

Rytiniame posėdyje paskaitą "Medicinos etika pagal popiežių direktyvas" paskaitė tėvų marijonų vicegenerolas t. dr. Pranas Brazys.

Suglaustai, meistriskai suskirstęs savo paskaitą į 5 temas: 1) bendroji moralė — deontologija, 2) anestezija — analgezijs, 3) psichoterapija, 4) transplantacija-amputacija ir 5) moterystė, paskaitininkas akivaizdžiai parodė, kiek Bažnyčia yra drąsi, pažangi, liberališka medicinos pažangos ir naujų gydymo priemonių atžvilgiu, eidama ligi protingai galimų ribų ir drausdama tikrai perdėjimus, su dieviška žmogaus prigimtimi nesuderinamus eksperimentus.

T. Brazys paskaita davė visiems klausytojams išsamų, suglaustą naujausios Bažnyčios doktrinos medicinos etikos srityje aiškų paveikslą ir suteapėjimą galybę laiko rankiotis žinių ir orientacijos įvairiuose popiežių raštuose bei kalbose.

Apie prof. St. Salkauskį

Popietinis tos dienos posėdis, kuris turėjo kaip ir baigiamąjį posėdžio iškilmingą pobūdį ir buvo skirtas a. a. Prof. Stasio Salkauskio paminėjimui. Prof. J. Eretas kalbėjo apie Salkauskį kaip žmogų ir mokslininką. Su kaimo įprastu kalbėtojo talentu, pasiremdamas ilgų metų bendravimu su S. Salkauskiu ir, be to, medžiaga, surinkta iš kitų atsiminimų apie vėlonį, rašomajam, jau beveik baigiam, veikalui, paskaitininkas nupiešė labai gyvą, labai žmogišką ir lygiai patrauklų prof. S. Salkauskio paveikslą. Visi buvo paskaita sužavėti ir dabar dar su didesniu susidomėjimu lauks pasirodant paties veikalo.

Baigiamąjį žodį tarė akademijos pirmininkas vysk. V. Padolskis, reikšdamas padėką visiems paskaitininkams, įdėjusiems kruopštus darbus, visiems atvykusiems iš kitų kraštų dalyviams ir pasižadėdamas valdybos vardu viską padaryti, kad šio suvažiavimo darbai netrukus išeitų atskira knyga, kaip tai buvo įprastu paprotį Lietuvoje.

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMU PRISTATOM

Visokių rūšių MEDZIAGA

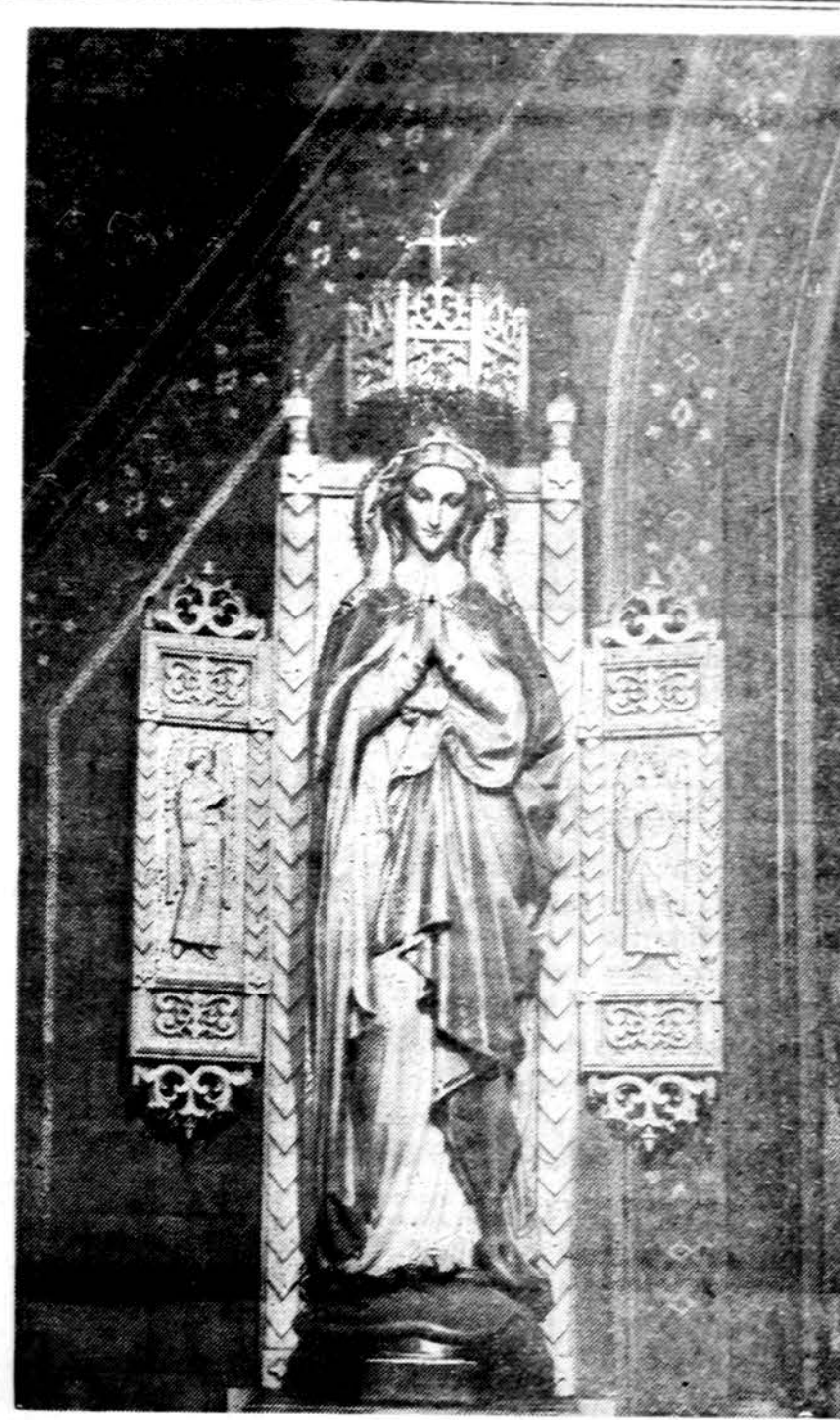
CARR MOODY LUMBER CO

STASYS LITVINAS, Pres. 3039 So. Halsted St. Tel. Victory 2-1272

Apkainavimą ir Prekių Pristatymą Teikiame Nemokamai. Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro. Seštadienis iki 3 val. vakaro

Vestuvių nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė

PRECIN PHOTO STUDIO (Incorporated). EDVARDAS ULIS, sav. 4058 Archer Avenue Telefonas Virginia 7-2481

Jonas Subačius. Sv. P. Marijos altorius Sv. Mykolo Lietuvių bažnyčioje Bayonne, N. J.

Taip baigėsi šis pirmas Liet. Kat. Mokslo akademijos suvažiavimas, kuris, be mažiausio abejojimo, buvo vienas iš labai reikšmingų įvykių mūsų skurdžiam tremties gyvenime, kuris parodė, kad, nepaisant sunkių sąlygų, katalikų mokslininkai toliau dirba savo srityje ir rengia vertingus įnašus į lietuvių kultūros bendrą lobyną.

Lauksime suvažiavimo darbų tomo

Belieka tikėtis ir laukti, kad L.K.M. akademijos centro valdyba pajėgs tešėti savo užsimojimą galimai greičiau išleisti Suvažiavimo Darbų tomą. Tam tikslui jai reikalinga ir plačiosios visuomenės ir stambesnių mecenatų dosni parama, nes šiais laikais mūsų knygų leidėjai vargu ar pasiviliotų tokios rūšies veikalo išleidimu.

Spalio 5 d. rytą įvyko, vysk. Padolskiui pirmininkaujant, akademijos narių pasitarimas, kuriame dalyvavo 16 akademijos narių. Iškelta daug kūrybinių konkrečių minčių, daug sumanyimų. Apsispręsta, kad akademija toliau kūrybiškai reikšis ir telks aplink save liet. katalikų

VIKTOR KOZICOS Lietuvišką: gazolino stotis ir auto taisyklas

Atliekami motoro remontai, lyginimo, dažymo darbai ir keičiamos dalys

CALL-ME-MOTORS CO. 5759 S. WESTERN AVE. PR 8-9555

ADOMAS VAITKEVIČIUS Anglių ir Alyvos Pardavimas

Telef. R.Epublic 7-5803

Visų rūšių namų apšildymo sistemoms įvedimas, perdėrimas ir pataisymas.

Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas.

ATLAS FUEL Co. ATSTOVAS

4919 So. Paulina Street

Telef. PROspect 6-7960

Donora ir įvairūs skeningas bulvutes kepta

BRUNO'S KEPYKLA

3339-41 S. Lituanica Ave. Tel. CLiffside 4-6376

Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčiame į visus artimus šiuos miestus.

MIRĖ ŽYMI LITERATūros KRITIKĖ

New Yorke mirė žinomoji literatūros kritikė Marija G. Colm, sulaukusi 70 metų amžiaus. Savo veikale "From these roots", kurs, pirmą kartą buvo išleistas Kolumbijos universiteto New Yorke, 1937 m. Vakarų literatūros renesansui ji kėlė reikšmę Lessingo ir Herderio, kurie, kaip žinia, savo teorijoms paremti rėmėsi pirmiausia ir lietuvių dainomis. Kilusi iš Airijos, rašytoja su savo vyrų poetu Padraic Colum dalyvavo aurių tautiniame ir literatūriniame atgimime. Nuo 1952 m. iki perėjimo metų juodu dėstė lyginamąją literatūros istoriją, ypač XX šimtmečio. Kolumbijos universitete New Yorke. Paskutiniu metu taipgi abudu rašė veikalą apie vieną žymiųjų mūsų amžiaus literatūros šulų James Joyce, kuris yra buvęs jų asmeninis draugas. (A. Spl.)

MUSKULŲ FIZIOLOGIJA

Louvaino universitetas tiria muskulų fiziologiją. Tyrimams vadovauja prof. Xavier Aybert, gavęs paramos iš Rockefellerio fondo.

ANTANAS TVERAS

DIPL. LAIKRODININKAS

Gerųjų firmų laikrodžiai, brangenybės, religiniai dalykai (devocionalai), prekės dovanoms

2646 W. 69th St. RE. 7-1941

KALAKUTAS DOVANAI

Kas pirks televiziją ar šaldytuvą pas

BALYS RADIO & TELEVISION SALES & SERVICE

2646 West 71st Street PROspect 8-5374

PEOPLES HARDWARE & PAINT CO.

Liet. krautuvė. Sav. broliai Gregoravičiai

Dazai, Alyva, Stiklas, Įrankiai, peiliai, namų reikmenys, vandentiekio įrengimai ir elektriniai reikmenys.

1901 West 47th St. Tel. LA 3-4139

SKOLINK IR TAUPYK Standard Federal Savings

— pačioj saugiausioj ir stipriausioj Amerikos įstaigoj.

Daugumas Chicago lietuvių savo pinigų taupo STANDARD FEDERAL įstaigoje, nes ilgų metų patyrimas juos įtikino, jog tai yra pati stipriausioji ir saugiausioji įstaiga.

Zemiausiais procentais skoliname pinigų namams pirkti, statyti ir taisyti.

Kai perki namą, visuomet kreipkis į STANDARD FEDERAL — sutaupysi pinigų ir išvengsi bereikalingų rūpesčių.

STANDARD FEDERAL visiems teisingai patarnauja, o karo ir depresijos laikais taupytojams visados mokėdavo pagal pareikalavimą.

STANDARD FEDERAL turtas viršija 57 milijonus dolerių

Atsargos Fondai STANDARD FEDERAL įstaigos siekia 5 milijonus ir ketvirtį. Be to, visos taupytojų sąskaitos yra apdraustos Federal Savings and Loan Insurance Corporation.

P pinigai, įdėti prieš 11-tą dieną, neša dividendą už visą mėnesį

CHARTERED AND SUPERVISED BY THE UNITED STATES GOVERNMENT

JUSTIN MACKIEWICH, President

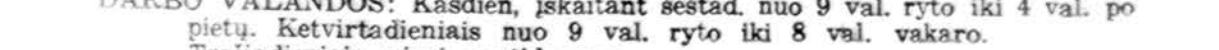
JUSTIN MACKIEWICH, JR., Vice-President

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šėštad, nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaro.

Standard Federal Savings AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32 (Archer Ave. at Sacramento)

PHONE: Virginia 7-1141

MAŽAMEČIAI NUSIKALTĖIAI IR KINAS

DR. JUOZAS VAISNORA, Chicago, Ill.

Nors italai yra pripratę prie visokių sensacijų, apgavysčių ir kriminalų, bet neseniai Romos visuomenė sukrėtė kelių mažamečių, turtingų ir garbingų tėvų vaikų, moksleivių kriminalinių nusikaltimų — bandymas apipiešti vieną iš jų tėvą. Bandymas nepasisekė ir keli jaunuoliai atsidūrė už grotų. Bet keisčiausia yra tai, kad apipiešimas bandyta ne iš vargo, skurdo, o vien iš nuotykių aistros. Viso nusikaltimo organizatoriui ir planuotojui buvo turtingų tėvų sūnus, kuriam tėvas kasdieninėms smulkoms išlaidoms duodavo kasdien po 12 dol. Vėliau tėvas žurnalistas aiškino, kad norėjęs tuo būdu sūnui sudaryti sąlygas patekti į Romos diduo menės sluoksnius. Faktiniai taip lepinamas sūnelis pateko į kriminalistų eiles. Todėl vienas Romos laikraštis teisingai rašė, kad dėl sūnaus kaltės į kalėjimą turėtų atsisėsti ir tėvas. O sūnus tardomas prisipažino, kad leistas į kriminalinį nuotykių paskatines kriminalinis filmas, kurio "didvyrių" jis norėjęs pamėgdžioti, degdamas įdomumu — ar ir jis galėtų panašiai padaryti.

Paryžiaus teisme

Filmų įtaka augančiam ir bręstančiam jaunimui yra baisi. Prieš kelerius metus Paryžiuje mažamečių nusikaltėlių teisme jaunuolis, nužudęs savo draugą, aiškiai pasakė: "Mačiau, kaip žudė filme, ir norėjau sužinoti, ar ir aš galėčiau panašiai padaryti". Reikiama, kriminalistas jau nuolio vaizduotėje virsta sekti nuolios didvyrių. Dėl to šiandien turime visuose kraštuose tiek daug mažamečių nusikaltėlių, kurie sudaro pavojų visuomenei. Tėvai, mokytojai, auklėtojai, juristai ir policija lauko galvas, kaip užkirsti kelią mažamečių nusikaltimams, o neaktreiviai dėmesio į tą mokyklą, kuri juos gamina. Teisingai tad ano Paryžiaus žmogžudžio gynėjas advokatas teisėjams yra išdėjęs: "Jei jūs norite pasmerkti šį vaiką, pirmiau pasmerkite ir nutieskite kintą".

Tyrimai vienoje mokykloje

Bet ar iš tikrųjų kinas turi tokios baisios įtakos mažamečiams, ir ar kinas yra kaltas dėl jaunuolių nusikaltimų?

Neseniai vienoje Amerikos mokykloje buvo pravesta įdomi statistika apie jaunuolių kino lankymą ir apie jų ten matytus dalykus (gaila, kad viskas tik statistikos ir baigiasi!). Psichologijos mokytojas apklausė penkių klasių moksleivius. Paaikšėjo, kad iš 298 mokinių 261 lanko kiną nuo 6 iki 18 kartų per mėnesį, kiti — 24 kartus, o kaikiurie — net kasdien. Mokiniai per vieną mėnesį yra matę bendrai: 914 vaidų, 165 apipiešimus, 224 žmogžudystes, 645 valkatavimus, 179 vagystes, 71 paeigimą ir 65 sauzudystes.

Tokių reikšmingų pasekmes yra nusišę savo rašto darbe vienas tų dažnų lankytojų taip: "Aš dažnai imu svajoti ir ateina tada man į galvą keisčiausios mintys. Man atrodo, kad aš esu garsus banditas su revolveriu kiekvienoje kišenėje. Jaučiuosi esąs altas ir ciniskas plėšikų bandos vadas. Už mano galvą yra paskirta didelė suma pinigų. Bet policija manęs jokiu būdu nepauna. Jau esu apipiešęs didžiulius pasaulio bankus. Kai pri-trūksta pinigų apmokėti bandos narius, sutariame apipiešti didžiausią New Yorko banką. Mažais būreliais iš įvairių gatvės kerčių staiga įsiveržame į banko patalpas. Kiekvienas mūsų nušauka po banko tarnautoją. Pagrobime pinigus ir banko au-tomobilu pabėgame".

Berniokas, kuris parašė šias baises savo fantazijas, yra iš geros pasiturinčios amerikiečių šeimos, gyvenančios ramioje, garbingoje ir sveikoje aplinkoje. O tuo tarpu vaikas vistiek nepajėgė atsisipirti kriminalinių filmų įtakai.

Kaip vyksta ši baisi sugestija?

Tuo klausimu štai ką sako garsus italų profesorius Carlo De Sanctis: Kinas yra mūsų laikų didžiausia jėga ir didžiausia silpnybė. Jo paplitimas pasiekė visus gyventojų sluoksnius, tolimiausius užkampius. Kino reikšmės būdai leidžia jam pasiekti nekontroliuojamą, irracionalų vaizduotės pasaulį, atplėšti žmogų nuo tikrovės, dažnai įsitrausiant į žiūrovo pasąmonę. Pa-naudojimas ir piktnaudojimas viso to, kas žadina emocijas, kaip spalvos, šviesos, muzika, su-daro milžinišką sugestivinę jėgą, kuri veikia į tamsoje pasy-viai nusiteikusį žiūrovą. Štai dėl ko kinas stipriausiai daro įtakos tiuos individus, kurių emocijos yra dar nepastovios ir nesubrendusios".

Kino grynėjai pasakys, kad tie filmai, kuriuose nėra kriminalinių dalykų, nežadina kriminalinių nusiteikimų. Tas tiesa, bet daugelis filmų pateikia kriminalistai "techniškųjų" priemonių, nurodo sistemą, būdus, kurie lengvai galima perkelti į kriminalinį pasaulį. "Kinas, sako Jean Chagan, mažamečių teisėjas Paryžiuje, yra viena iš kriminalinėje technikoje pasitobulinimo priemonių: apipiešimai, visi banditizmo veiksmai filmuose dažnai būna pateikti su visomis detalėmis, kad jaunuolis, turintis nusikaltimui palinkimus, randa ten paskatinimo bei pažadinimo jo nesąmoningam palinkimui".

Blogio triumfas filme ir baudmė pabaigoj

Bet, pasakys kuris nors uolus kino lankytojas, piktadarys galvą gale yra sugaunamas, blogis nubaudžiamas. Tiesa, šiuo būdu kriminalinių filmų gamintojai išsaugoja moralės ir cenzūros kodekso nuostatus. Jie norė-tų pamokinančia užbaigta atgręsti žiūrovo nuo blogio. Tai aiškus veidmainiškumas, kaip lygiai daug kur teismų praktikos argumentas, kad girtas mažiau atsako už savo veiksmus — kas žadina nusikaltėlius pirmą visuomet pasigirti, kad galėtų "nelaimingu atveju" išsisukti nuo griežtesnės baudmės. Kada jau keturi penktadaliai filmo buvo sūti blogio triumfui, kada tiesiog garbinama ir augstinama nusikaltėlio psichologija, kada jo nepaisymas įstatymų, jo niekinimas viso, kas žmogiška, ven

VERN & ANN'S TAVERN
4654 S. 63rd St.
Atvykite praleisti malonų vakarą su savo senais draugais. Sveikėms specialios kainos už Bourbon ir Scotch degtines.
Reliance 5-5219

MEAT & POULTRY
COLONY MEAT MARKET
2433 W. 63rd St.
FRESH DRESSED GRADE A
Pan ready frying chickens 29c. lb.

GERA ŽINIA ŽMONĖMS
KURIE SIUNČIA PINIGUS
ARBA SIUNČIA
I LIETUVĄ

Dabar mes jau išmokėsime
10 RUBLIŲ (NE 4)
Siunčiant pinigus per
mūsų banką į

LIETUVĄ

Pristatymas garantuotas
ir gausite kvitą su jūsų gi-mininį parašu. Daug kas
anksčiau siusdave siuntinius
dabar siunčia pini-gus. Dėl pilnesnių infor-macijų rašykite arba
skambinkite

Foreign Department
AMALGAMATED BANK
111 S. Dearborn Street
Chicago 90, Ill.
Telephone FRanklin 2-4100
Member Federal Deposit
Insurance Corporation

Red Skelton
M-G-M Star

Komikas, filmų aktorius, su ser-gančiu vaikučiu važinėjęs po Eu-ropa, lankęsis pas pop. Pijų XII

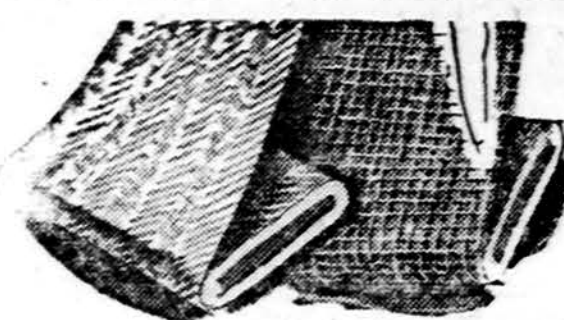
gimas darbo, jo "garbės" ko-deksas, jo cinizmas, šaltumas, drąsa atsispindėjo visame filme, kada parodoma, kaip nusikalti-mas atneša "didvyriui" pinigų, malonumų, moterų, garbės, val-džios, kada aplink gangsterį su-

daroma nors ir netiesioginė pa-lankumo atmosfera, — ką tada bepadės moralizuojanti, nusikal-tėlių nubaudžianti užbaiga? Nu-žudymas arba suėmimas bandi-to car nereikia blogio pasmer-kinimo, o tik rodo jo "amato" ne-patogumus. Paprastas žiūrovas, kuris žavėjosi veikėju, jo laime ir eugebėjimais, pagalvoja, kad reikėjo tik kiek daugiau gud-rumo, daugiau energijos ir būtų galima išvengti nepatogaus fi-nalo. Ir taip visą filmo moralę baigiasi ne išvada, kad blogis visuomet yra nubaudžiamas, o tik veikėjas susilaukė baudmės, nes padarė klaidą. Kad klaidos yra visuomet fatališkos, kad jos ankščiau ar vėliau tokį "didvy-rį" nuves į teismo salę atiduoti apyskaitos — toks protavimas žiūrovams paprastai yra per-daug sudėtingas ir subtilus, o ypačiai tiems, kurie neturi kri-tiško savarankiškumo ir nepa-jėgia reaguoti į stipriai emoci-jų veikiamos vaizduotės pada-rus. O tokie kaip tik yra jau-nuoliai.

(Nukelta į 5 psl.)

STEIN TEXTILE BENDROVĖ YRA

pirmoji, kuri parūpina vilnonių ir šilko medžiagų siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

Gauta nauja siunta vilnonių angliskų medžiagų. Didžiausias pasirinkimas siuntimui į užsienį, taigpi ir savam vartojimui. Geriausios ANGLISKOS ir "Worstead" MEDŽIAGOS KOSTIUMAMS, PALTAMS, kurių kainos paprastai yra \$9.80, dabar už jėdą tik \$4.50

Visokiasius pamušalų už pigias kainas. Spausdintas šilkas, crepe šilkas, plaunamas "Sil-O-Shan", "antique taffeta" paprastai \$1.98, dabar tik \$0.98c

60 colių vilnonės medžiagos ir "flannel" vyriškiems ir moteriškiems kostiumams tiktai \$1.89

48 colių užuolaidoms bei uždangoms medžiagos, vertės iki \$2.98, tiktai \$1.39

Gryną spalvų Fortisan ir Metallic Cloth užuolaidoms tik \$1.09

Atvykite į STEIN TEXTILE ir patys įsitikinkite. Su kiekvienu pirkiniu virš \$20.00 gausite vieną sukelei medžiagos kaip dovaną.

Pas STEIN'Ą jūs rasite didelį pasirinkimą impilams medžiagų ir nuotakoms "laces", satina, taffeta, "brocades", Shantung ir t. t. Taip pat liekanas medžiagų pamušalams už baisiai pigias kainas.

STEIN TEXTILE CO.

1306 SOUTH UNION AVENUE

Prašome aiškiai išdėmėti adresą — 1306 SO. UNION —, nes Stein Textile yra tik šioje vietoje ir jokių skyrių neturi.

1 blokas į rytus nuo Halsted St., 1 1/2 bloko į pietus nuo Roosevelt Rd. Atidara 7 dienas savaitėje iki 5:30 val. vak. Tel. Monroe 6-8152. FREE PARKING, kitoje pusėje gatvės.

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store

5515 SOUTH DAMEN AVENUE

ALL PHONES — WALBROOK 5-8202

NOVEMBER-LAPKR. 7, 8, 9

BISQUIT THREE STAR COGNAC	Fifth	\$4.69
IMPORTED 12 Yr. Old Brandy	Fifth	\$3.89
CZARINA VODKA, 80 Proof	Fifth	\$2.59
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF U.S.P.	Fifth	\$4.89
CINZANO VERMOUTH Dry or Sweet	Fifth	\$1.39
KHAFI WINE	Fifth	\$1.69
KUMMEL, Full Quart	Quart	\$2.98
IMPORTED ANIS LIQUEUR		\$6.29
KIRSCHWASSER, Imported, 100 Proof, Fifth		\$6.79
SOUTHERN COMFORT	Fifth	\$3.99

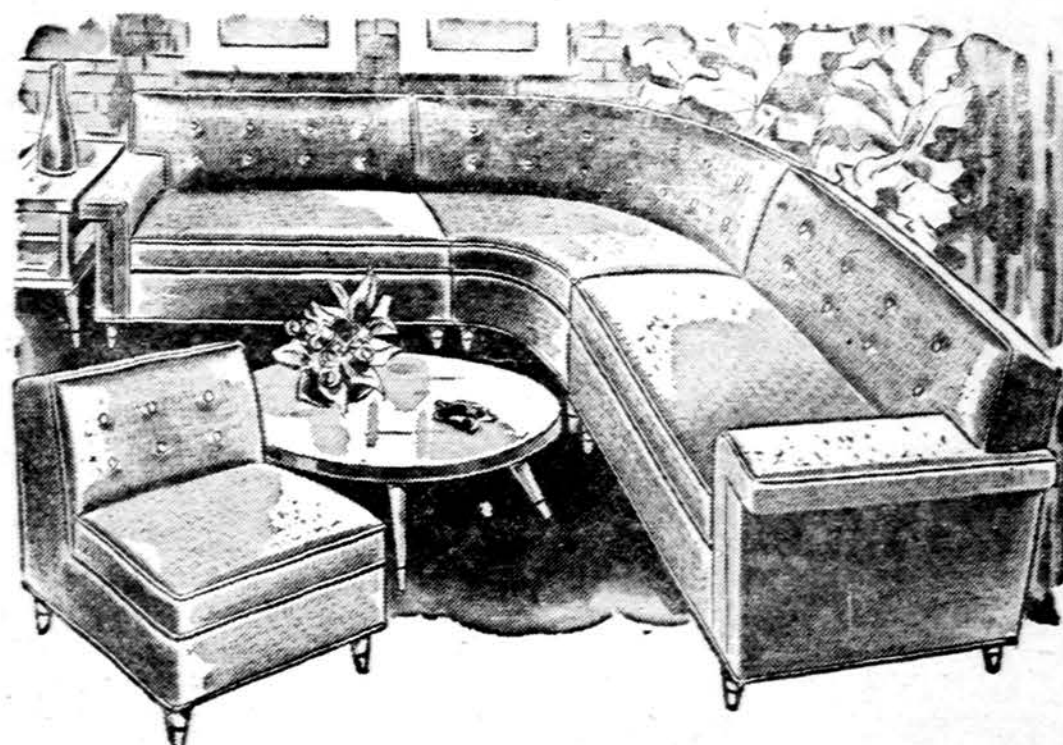
Lietuvių Prekybos Namai

Prekės be brokų, sugadinimų, klientų sąskaitos neparduodamos Finansų Co. Išmokėjimui iki 36 mėnesių.

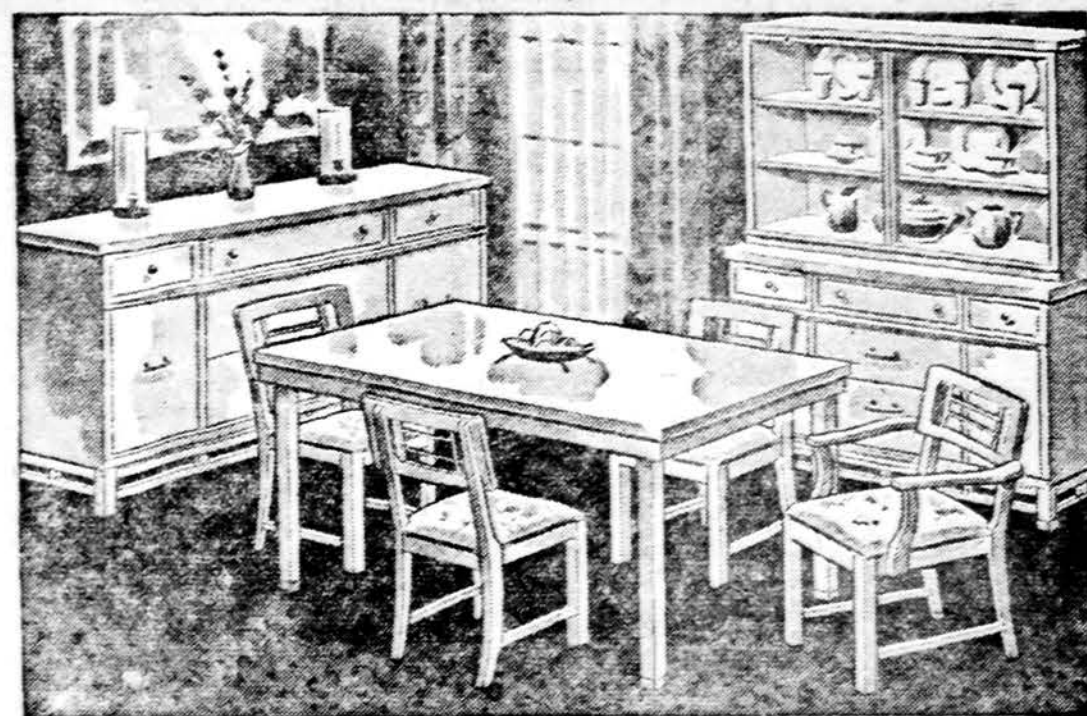
RUDENINIS PREKIŲ IŠPARDAVIMAS, SUTAUPYSITE

VISOS PREKĖS JAU 58 METŲ MODELIŲ IR STILIŲ

Naujausi 3-ju ir 4-ju dalių svečių kambario baldai, Nylon medžiagos, moderniško stiliaus parduodami virš \$300.00 pas mus šiuo metu tik \$180 — \$250
9x12 kilimai garsiausių Amerikos Fabrikų kaip Bigelow, A. Smith, Magee, su aukso jaus-tais siūlais, 58 metų stiliaus tiktai \$69 iki \$129.00
2-ju dalių sofa: ir kėdės nakčiai padaroma 3-ju asmenų miegamąja su gražiu viršum tik \$99.00
Knygom spintos, ažuolo, riešuto ar mahogany su šlifoto stiklo stumdomom durim tik \$39.00

Moderniški 5 dalių Valgomąjo kambario baldai su nedegamu Formica viršumi pas mus tik \$99.00 iki \$129.00
7 dalių valgomąjo kambario ažuolo ar šviesaus riešuto viršaus su nedegamu Formica viršumi tiktai \$129 — \$149.00
8 dalių valgomąjo kambario baldai, modernaus 58 m. stiliaus su nedegamu viršumi tik \$200-\$250
10 dalių Daniško stiliaus, riešuto medžio, ar šviesaus mahogany parduodami po \$600.00, pas mus sutapsysite \$210.00 parduomi už \$390.00
Virtuvės chromo baldų didžiulius ir įvairius stilių pasirinkimas sutapsysite nuo 30% — 40% 5 dalių chromo setus Formica viršumi pirkite pas mus už tik \$39.00

MIEGAMŲJŲ KAMBARIŲ BALDAI

Virš 200 miegamųjų Jūsų pasirinkimui Amerikos ir Europos Fabrikų, 3-ju dalių miegamieji riešuto ar ažuolo spalvos parduodami nuo \$149 — \$200.00
Miegamieji augštesniais rūšies Brazilijos raūd onmedžio ar šviesaus mahogany, įpatinų stilių New York parduodami po \$1,200.00, turi seifus dėl brangenybių ar pinigų pas mus \$795.00

SALDYTUVAI, PEČIAI, TV, RADIO

Saldytuvai 58 metų modelio dėl 4-5 asmenų šeimos geriausių fabrikų, General Motor, General Electric, Hotpoint ir kitų
Virimui Gaso Porcelano pečiai pas mus tiktai \$159.00 — \$89.00
GASO SILDYMU PEČIAI, Moores, Siegler, Quequer nuo \$99.00 — 149.00
Televizijos aparatai: RCA, General Electric, Zenith ir kitų firmų didžiulis pasirinkimas nuo \$99.00 — \$200.00
Rasomieji stalai moksleiviams pas mus tik \$29.00 — \$49.00
Linoleum 9x12 įvairiausių spalvų ir dydžių, geriausių fabrikų tik \$6.50

Viską Jūs pirkite pas mus pigiau — geresnės kokybės, naujausių stilių.

Jaunavedžiams viskas 1 metams išmokėjimui be palūkanų su mažais įmokėjimais.

Kas Turi Gerą Skonį — viską perką pas Lieponį

FURNITURE CENTER, Inc.

3224-26 South Halsted Street Telefonas — Victory 2-4226

Atidaryta pirmadieniais, ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom die-nom nuo 9 iki 6 val. Sekmadieniais nuo 12 iki 5.

Apie lietuviškas sodybas

ANT. BERNOTAS, Waterbury, Conn.

Architektūros kandidatas J. Baršauskas, LIETUVOS KOLKIECIO SODYBOS ARCHITEKTŪRA, Valstybinės Politinės ir Mokslinės literatūros leidinys, Vilnius, 1956 m., 232 psl.

Šioje knygoje susiduriame su pačiais: tai jau baigias išnykti, arba tiesiog baigiamas naikinti, senasis lietuviškas kaimas, ir dabar norimas naujai pastatyti komunistinis "kolūkinis" kaimas. Pagal iš anksto nustatytą ir sukurptą pavyzdį — net ir kaimo statybą turinti būti "socialistinio turinio".

Autorius savo "pratarmėje" gėrisi senosios Lietuvos kaimo statyba, dar užsilikusias nenugrautais senais namais, jų puošnėmis, sodybomis ir jų išplanavimu, tačiau visą tai laiko jau tik "lietuvių laudies architektūrinio palikimo" (taip pavadinta ir šios knygos pirmoji dalis), kuris paskirtas greitam išnykimui, nes "naujų buitinių sąlygų susidarymo dėka" (geriau reikėtų sakyti — "sudarymo dėka") "šiandien mūsų kolūkiečių jau nepatenkina senovinė arba naujai pastatyta ankšta troba".

Toliau nagrinėjamas Lietuvos kaimo statyba autorius randa, kad naujieji "zeresinės ateities kūrėjai" labai jau sudarkė lietuvišąjį kaimo veidą ir pasinėšė į klystkelius, nes juk ir "tarybinėje architektūroje nacionalinių formų pamirštį negalima". Esą "dabartinėje kolūkių gyvenvietėse statyboje dažnai baiminamasi ne tik įeiti į gražesnių formų architektūrinių elementų bei detalių, bet ir panaudoti liaudies sukurto nacionalinės formos": užtat autorius pataria ir reikala, kad naujai statomų standartinio stiliaus ir vienodo supaprastų namų prikalti stogo žirgelius, gonkeles su išpaus tinėjimais, visokius langų ir šėmenų pagraizimus, stulpelius ir t.t., nes seno ir naujo derinimas galis padėti "komunistų partijai ir tarybinei vyriausybei vykdyti išskeltus uždavinius kolūkinės statybos srityje".

Be reikalo autorius džiūga, kad baltai pažanga, kad "atsiranda nemaža statybų su vanden-tikiu, kanalizacija ir kitais komunaliniais įrengimais... Tai rodo socialistinės kultūros suklestėjimą mūsų kaime". — Jokia naujiena. Ir nepriklausomai Lietuvos laikais kaimas buvo galimas rasti daugybę sodybų, kurios turėjo ir vėjo varomas turbinas, kurios gamino šviesą sodybai, o pompavo vandenį, kur kysojo radijo antenos ir iš tolo blizgėjo skardiniai arba raudonavo čerpių stogai, o kaimuose naujai statomos mokyklų ir panėšios patalpos buvo įrengtos visai moderniškai. Mes gi to tariamo "kultūrinio suklestėjimo" niekur nematome, nes žinome, kad mūsų broliai ir seserys ten tebevyvena kažkada savo pačių suremtose trobose, kurios dabar sumuko neremontuojamos, o vėjai nuo stogų baigia nuplėšinėti paskutinius šiaudus.

Reikia paplakti ir nuo kojų nuvarytą kuiną: "Buržuazijos valdymo metais Lietuvoje žemės ūkio statyboje buvo naudojami supaprastinti gyvenamojo namo statybos principai ir elementai, buvo visai atsisakoma nuo puošybos, nes naujų sodybų kūrimas buržuazinėje Lietuvoje vyko chaotiškai" (99 pusl.). Kaip atrodo "planingas ir puošnus" naujų kolūkių kūrimas, rodo ir šioje knygoje duotos kelios nuotraukos iš naujai pastatytų kolūkinio sodybų šakių. Šiaulių bei Kėdainių rajonuose: tai vienodo supaprastinto elės mažų trobelių, išmėtytų plikuose laukuose, kur tik keli langeliai, durys, kambaras ir prie kampo įsmeigtas kuolas rodo visą "puošnumą" ir patogumus. Tokio "laimingo" kolūkių gyvenimo, grįžęs vėlai naktį namo, jei dar bus kiek įtraukęs, tikrai negalės atskirti savo ir kaimyno namų...

Mažamečiai ir kinas

(Atkelta iš 4 psl.)

Estetika ir jausmės

Pirmajame knygos skyriuje kalbama apie senąją Lietuvos kaimo statybą. Čia gausu senųjų namų ir sodybų nuotraukų, brėžinių ir schemų. Duota namų iš visų Lietuvos kampų. Ne tik namų, bet ir atskirų jų detalių: gonkeliai, prieklėčiai, stogai, langai, durys ir jų papuošimai, netgi seni baldai ir namų apyvokos daiktai. Daug šių namų sugriuvę ir labai jau mizerūs, atrodo. Tik namai iš Kleipėdos krašto atrodo gražiai.

Kitose knygos skyriuose kalbama apie jau pastatytus ar tik suprojektuotus statyti kolūkius. Visur remiamasi pavyzdžiais iš "plačiosios tėvynės ir broliškojo respublikų", labai gausu rusų architektų paruoštų statybinių planų, projektų ir brėžinių. Dueti keli ir lietuvių architektų paruošti kolūkių planai. Tarpe jų įdomus arch. V. Drupo paruoštas kolūkių "I gyvenimui". Raseinių rajone, išplanavimai: kolūkių centre, dviejų sodybų eilės susidūrimas, palikta vieta bažnyčiai, apsupta dailesio parko ir kapinių. Kituose projektuose to nematome.

Knygos 91 puslapyje labai įdomus lietuviškų stilizuotų motyvų rinkinys, kuriuose daugumoje vyrauja lelija. Yra spalvotų nuotraukų ir didelių išplanavimo schemų.

Knygos redaktorius A. Čižas ir D. Šileikaitė, spec. redaktorius E. Budreika, viršelį S. Kaltauskas, techn. red. A. Perevičius, korektorė I. Burnelytė; knygos išleista 2000 egz., jos kaina Lietuvoje — 17.40 rublių.

Hollywoodo eksportas

Atrodo, kad kino ir mažamečių nusikaltimų problema, be dvasinių ir moralinių autoritetų, turėtų daugiau susirūpinti įstatymų leidėjai ir viešosios dorovės sargai. Bent Italijoje filmų cenzūra neturi akių nė žirklių, kurias panaudotų seksualinės dorovės saugojimui, dažnai pasižeisiant pasikeitusiais laikais ir pažūromis, užmirštant, kad žmogaus, jo vidaus gyvenimas, jo pergyvenimai tuo atžvilgiu yra vienodi visais laikais. Kad taip yra, rodo spaudos kroni-

Svečiai Čiurlionio galerijoje Chicagoje atidarant Priekyje sėdi gėmės apdovanota tikra M. K. Čiurlionio sesuo J. Stulgaitienė-Čiurlionytė

kos pilni padarinių aprašymų puslapiai. Kalbama apie akis ir žirkles Europoje, nes ji šalia dorių, Coca Cola ir kitų iš užjūrio atsiųstų dovanų gauna didesnę dalį savo kinų filmų kaip tik iš Amerikos, kurios kartais atrodo specialiai gamintos tik eksportui su stipria doze to, ko Hollywoodas nedrįsta pateikti amerikietiškajai visuomenei.

"Tik suaugusiems"

Nekartą vaikščiojant Amžinojo Miesto ir krikščionybės centro gatvėmis, teko matyti prie kinų stambų parašą: "Neleidžiama jaunesni kaip 16 metų". Tuo būdu tariamai norima apsaugoti jaunumą, o tuo tarpu (ir tai kinų laikytojai gerai žino) tai yra ne kas kita, kaip tokio jaunimo pakvietimas, Ro-

mos universiteto kriminalinės antropologijos profesorius Di Tullio teisingai rašo: "Apskritai, jei filmas nėra tinkamas jaunesniems kaip 16 metų, tai geriau, kad toks filmas nebūtų rodomas nei suaugusiems. Yra pavojinga klaidą manyti, kad yra griežta riba tarp suaugusių ir mažamečių moralės. Lygiai y-ra dirbtinis chronologinis ribos nustatymas, kai turima reikala žmogaus asmenybės psichiniui ir moralinui išsivystymui. Yra žinomas faktas, kad daugelis vadinamųjų suaugusių savo mentalitetu yra dar tik vaikai, o vadinamieji mažamečiai jau kartais per daug subrendę".

KRONIKA

• J. Narutavičienė, atvykusi svečiuotis į Chicago, parašė religijai-patriotinį vaidinimą "Daina apie Rūtėlę"; sukurtas liau-

dies dainų stilijus. Juo susidomėjo Sv. Kazimiero seserys ir planuoja pastatyti vasario 16 d. proga. J. Narutavičienė kiek anksčiau yra parašiusi legendą apie gintaro atsiradimą — "Gintartė". Kūrinį rūpestingai iliustravo Vl. Stančikaitė. Vienoje lietuvių mokykloje autorei dalyvaujant buvo pravesta pamoka apie gintarą ir, parodymus nautatymas, kai turima reikala žmogaus asmenybės psichiniui ir moralinui išsivystymui. Yra žinomas faktas, kad daugelis vadinamųjų suaugusių savo mentalitetu yra dar tik vaikai, o vadinamieji mažamečiai jau kartais per daug subrendę".

• Vladą Toločką, laikraštininką ir redaktorių, šiemet prisime name jo mirties 15 m. sukaktį minėdami; mirė 1942 m. lapkričio 13 d. Vilniuje. Tame pat mieste buvo ir gimęs 1887 m. Bendradarbiavo "Draugijoje" ir kituose lietuvių laikraščiuose, leistuose lenkų okupacijos metu, redagavo keletą gudų katalikiškų laikraščių.

MOVING
ADDAUSTAS PERKRAUSTYMAS
IS TOLI IR ARTI
NAUJI DIDELI TROKAI - NAUJIAUSI KRAUSTYMO ĮRANKIAI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS - PIGUS IR SAUGINGAS PATARAVIMAS
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69th ST CHICAGO 36, ILL. Tel. WAlbrook 5-9209

JONAS GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO. • 2512 W. 47th St. • FRontier 6-1998
RADIJAI, PATEFONAI, TELEVIZIJOS, HI FI
TELEVIZIJOS nuo \$95.00
DUMONT, RCA, GE, ZENITH, EMERSON, SONORA,
BLAUPUNKT, GRUNDIG, MOTOROLA, VM IR KIT.
Duodame išsimokėtinai. Priimame senus, taisome.
Atsargos kasdien iki 6 val. pirmadienį ir ketvirtadienį iki 8 val. nemokama užsargų

Mes mokame Augstą Dividendą
MIDLAND
Savings and Loan Association
PER 40 METŲ VISU LIETUVISKU KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ
4038 Archer Avenue Tel. LA3-6779
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

1/2% PADIDINA DIVIDENDĄ!
CRANE SAVINGS AND LOAN ASS'N
2555 WEST 47th STREET
LAfayette 3-1083
B. B. Pietkiewicz, prez.; E. B. Pietkiewicz, sekt. ir advokatas
Mokame aukštus dividendus. Reikame dėklos. Pardodame ir perkame valstybės bonus. Taupytolams patarnavimai nemokamai.
Pradėkite taupyti atidarydami sąskaitą šiandien. Adpraukite iki \$10,000
Darbo valandos: pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9 iki 8 val. vakaro
antr. ir penk. 9 iki 5: treči. uždaryta, o šešt. nuo 9 iki vidurdienio

Pradėkite taupyti šiandien: turėsite rytoj!
Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje — **BRIGHTON SAVINGS AND LOAN!**
Kiekvieno taupytojo indėliai adpraukti iki \$10,000.00
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.
CHARLES ZEKUS, Sekretorius
OFISO VALANDOS:
Pirmadienį, antradienį, penktadienį ir Trečiadienį 9 ryto iki 12 val.
Šeštadienį 9 val. ryto iki 4:30 p.p. Ketvirtadienį 9 val. iki 8 v.v.

AUTO FINANCING
4% DISCOUNT PER YEAR
TYPICAL EXAMPLES OF DRIVERS LOW COST PLAN FOR FINANCING NEW CARS.
50% of cost or less financed (4% Discount per Year)
Amount Wanted Monthly Payment
\$1000.00 \$86.66
\$1200.00 \$104.00
\$1500.00 \$130.00
More than 50% financed (4% Discount per Year)
Amount Wanted Monthly Payment
\$1000.00 \$87.50
\$1200.00 \$105.00
\$1500.00 \$131.25
Note: You may finance larger or smaller amounts as needed.
★ VARTOTŲ AUTOMOBILIŲ "RATES" PROPORCINGAI ŽEMOS
★ NEPRISKAITOMOS JOKIOS ISLAIDOS:
Jokių patarnavimo mokesčių; jokių morkidžių mokesčių; jokių buhalterijos išlaidų. Palyginkite šį planą su bet kuriuo kitu.
★ GROUP CREDIT LIFE INSURANCE APSAUGA
Jei skolintojas miryt — paskolos balansas automatiškai nurašomas, ir automobilis lieka "free and clear".
Ši apsauga jums nekainuoja nei vieno cento daugiau.
DAUGIAU IR DAUGIAU ŽMONIŲ NAUDOJASI DROVERS ŽEMOS KAINOS APSAUGOTU PLANU.
kodėl ne jūs?
The Drivers Banks
47th Street & Ashland Avenue Yards 7-7000
SINCE 1883

Atliekame didelius ir mažus automobilių remontus. Lyginimas, da-
fymas. Elektrinis suliedinimas. Pardodame automobilių dalis
Sinclair gazolino stotis "PAGALBA"
Sinclair gazolino stotis "PAGALBA" — A. Stanevičius, Sav.
2641 West 71st Str. (Kampas Talman Ave.)
Telef. Prospect 8-9842, Namų tel. WAlbrook 5-5934

COAL
ANGLIS IR PEGIAMS ALIEJŲ PRISTATOMI VISAS MIESTO DALIS TUOJAU PAT
Saugus baldų perkraustymas asmenų turinčių ilgą patyrimą
STASYS FABIJONAS
2146 So. Hoyne Ave. Telef. Virginia 7-7097

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE!
Remiantis Chicago Savings Bendrovės praetim, nuo pat jos įsikūrimo 1924 met., jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir divi-dendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėli-taupomus pinigų. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tik tai saugumą — ju adpraudimą iki \$10,000.00, angstą dividendą, bet ir daugelį kitų pa-tarnavimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.
Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniausių įrengtų visoje Illinois Valstybėje.
Lietuviai gyvenantieji už Chicago ribų, nežūrint kurioje Suvienuytų Valstybių dalyje jie begyventų, gali taupyti pinigų pasit.
Rašykite dėl informacijų. Mūsų turtas \$21,000,000.00.
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 So. Western Ave. Tel. GRovehill 6-7575 Chicago, Illinois
Atsargos: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 8, ketvirtadienį nuo 9 iki 8, trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

MULTIPLE SCLEROSIS?
Multiple sclerosis pasireiškia ne-tvarkingu raumenų veikimu. Pa-sveikimas priklauso nuo atgalini-mo nervinių centrų — tik tada nor-malus kūno procesas gali vėl ha-rmoningai veikti. Chiropaktikai stengiasi tą pasiekti — yra jau tu-rėjusi sėkmės savo gydymo būdais padėti daugeliui sergančių mul-tiple sclerosis, duodama jiems sviesesnės ateities viltį gyvenime.
Tyrinėjamai Spears Hospital pa-gerino šios žalingos ligos Chirop-aktinį gydymą. Matykite jūsų vietinį chiropaktą ir raskite dėl nemokamos literatūros apie MS bei kitas problematines ligas.
SPEARS CHIROPRACTIC HOSPITAL
Dept. L-106, Denver 20 Colorado

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ — KALĖDŲ SEZONAS
ORBIS siuntiniai 22 svarų svorio. Greičiausias pristatymo laikas. Jūsų siuntiniai per 4 savaites vietoje, Zemiausios kainos. Aukšta prekių kokybė. Siunčiame viską kas yra leistina. Siunčiame maistą, įvairiausių rūšių pagal Jūsų pageidavimą ir pasirinkimą, riebalus, mėsos gaminius, pieno gam., vaisius, miltus, įvairias kruopas, sal-dainius šokoladą ir kitką.
pav.: 22 sv. taukų kaulinių (su maitu ir persiuntimu) \$21.90
22 sv. cukraus 12.95
Galite pasirinkti maistą kilogramais ir puskilogramais iš mūsų kainaraščių.
Siunčiame odą ir avalynę:
2 kg. odos (5 porom batelių) su maitu \$18.30
1 kg. labai storų — 4 1/2 mm. padų 3.95
Vyriški tufiai su maitu dūgubų padu 12.90
Moteriški bateliai 10.95
Medžiagos kostiumam nuo \$9.25 ir daugiau.
9.45
Sąžiningas ir greičiausias patarnavimas per
ORBIS
Chicago: 4414 S. Rockwell St., Chicago 32, Ill. Tel. YA 7-2445
Centras: Toronto, Bathurst St. 298, Toronto 2B, Ont., Canada

BABUSHKA
EUROPEAN FARM STYLE
CHEESE
Senoviškas, gimtojo krašto sūris, labai skanus, "kaip tik toks koki senelė gamindavo." BABUSHKA BRAND Europos skonio kai-miškas sūris sukelia jums praieities svajones. Dabar galima pirkti jūsu apylinkės krautuvelyje. Pirkite šiandien ar rytoj.
O. E. ZUERCHER & CO., 313 N. Carpenter Street
Chicago 7, Ill. MOHroe 6-6692

SSSR mėnuliai ir Vangardas

INŽ. P. GAURONSKIS, Santa Monica, Calif.

Sovietų mėnulių, Sputnikų pasirodymas erdvėje padarė mažiausiai dvejas įtakas Amerikos satelito-mėnulio programai. Vangardas. Pirmas, kongresas spartina tos programos išpildymą, būtent, pakeliamą Amerikos satelito į erdvę kuo greičiau. Ir, antra, Vangardo mokslininkai ir inžinieriai įgyja daug žinių iš skriejančių savo orbitoje dabartinių rusų satelitų.

Išskyrus programos paspartinimą, Vangardo pagrindiniai planai pasilieka ir toliau tie patys, būtent, paleisti į erdvę 10 rutulių (sferes). Pirmiausia keturi žvalgybiniai 6.4 colių diametro aliumininiai bandomieji rutuliai, kurie išmesti į erdvę prieš išmetant šešis tikruosius 20-ties colių satelitus.

Kiekvienas bandomasis rutulys, sverias 4.5 svarų prieš atsiskyrimą nuo jo nešančios 3-jų dalių raketos ir 3.75 svarų po atsiskyrimo, turės du miniatiūrinius radijo siuntuvus ir šešias 12-kos colių antenas. Pagal esamą planą pirmasis bandomas rutulys bus išleistas į erdvę gruodžio 15-tą dieną, o likusieji rutuliai — kas šešios savaitės vienas nuo kito. Vienos rūšies, ty. 3-jų dalių raketos bus vardomos visų mėnulių iškėlimui į erdvę.

Bandomųjų rutulių išmetimo į erdvę tikslas yra išbandyti ne tik raketų veikimą, bet ir sužinoti, kaip veiks prietaisai, kurie seks satelitą, būtent, priimtuvai; kaip satelitas atsiskirs nuo jo nešančios raketos; kokie to aliumininio rutulio lukšto viduje ir išorinė temperatūra ir t.t.

Bandomieji rutuliai

Pirmutiniai tryys bandomieji rutuliai turėtų neturėti pastovios orbitos, nes svarūs raketos instrumentai, kurie tikrins daugiausiai padidintą, bus persunkus, kad išmestu rutulį į pakankamą auštį (250 mylių) ir jėdą to jam pakankamai greitį (18,000 mylių per valandą). Tačiau ketvirtas bandomasis rutulys gali pasidaryti pirmuoju mėnuliuku, kadangi raketą, kuri jį neš, bus pakankamai stipri ir galės iškelti jį į atitinkamą auštį su atitinkamu greičiu skrieti orbitoje. Jeigu taip atsitiktų, tai šitas mėnuliukas, būdamas mažas ir todėl turėdamas mažą oro pasipriešinimą, galės išlaikyti savo orbitą net ilgiau, negu vėliau iškeltieji 20-ties colių satelitai. Šio mėnuliuko laikinė išmetimo į erdvę data yra 1958 metų gegužės 1 diena. Po duomenų surinkimo iš to ketvirtos bandomojo mėnuliuko būtų išmestas pirmasis pilno dydžio satelitas ir skristų savo orbitoje aplink žemę jau 1958 m. birželio 15 d.

Satelitas skris 300 mylių nuo žemės augštyje, t. y. augštyje, kur baigiasi žemės atmosfera ir

prasišėda tuščia erdvė. Prisimenant dabartinius apytikrius o-ro tūstumo duomenimis yra apskaičiuota, kad satelitas išsūs tame augštyje apie vienerius metus. Jeigu satelitas skristų tik 200 mylių nuo žemės augštyje, tai jo išlaikymas erdvėje būtų tik 15 dienų, o 100 mylių augštyje — mažiau negu valandą.

20-ties colių satelitas svers 21.5 svarų ir neš su savimi apie 10.75 svarų įvairių instrumentų.

Satelitų uždaviniai

Satelitas I bus aprūpintas tokiomis instrumentais, kurie rinks žinias apie jį su pančią erdvę. Satelitas II studijuos žemės energijos kosminius spindulius, kurie nepasiekia žemės atmosferos. Satelitas III, aprūpintas magnetinio lauko matavimo instrumentais, stengsis išmatuoti žemės magnetinį lauką, esantį žinias apie jį supančią erdvę. Satelitas IV gali matuoti saulės radiacijos tekėjimą į žemę. Satelitų V ir VI paskirtis dar nėra nustatyta.

Signalas iš Amerikos satelito bus siunčiamas į žemę 180 megaciklo (1.67 metrų) bangomis. Daugelis gal stebisi, kaip tas satelitas išlaiko erdvėje, iš kur jis gauna jėgos skridimui savo orbitoje ir t.t. Į tuos klausimus atsakymą duoda Newtono suformuluoti dinamikos principai.

Jeigu pvz. prie viršės prišt atsakymo yra sukamas apie galvą, tai akmenis išcentrinė jėga yra lygi ir priešinga raketos jėgai, kuri išlaiko tą akmenį at viršės. Tą pavyzdį galima analogiškai pritaikyti ir satelitui, būtent, kada satelitas skrieja savo orbitoje dideliu greičiu, tai jo išcentrinė jėga yra lygi ir priešinga gravitacijos jėgai, taip kad balansas tarp tų dviejų jėgų yra išlaikytas. O kadangi satelitas buvo išmestas į orbitą su didėle inercine jėga, tai jis galėtų skristi savo orbitoje amžinai, jeigu nesutiktų savo kely jokių pasipriešinimo jėgų, kaip oro trinties, meteorų lietaus ir kitų

Dr. Lee Gitman

Brooklyne, N. Y. gyvenantis mokslininkas, Gerontologų sąjungos suvažiavime pranešė išradęs būdus apsaugoti nuo širdies atakų ir nuo arterijų suktėjimo. Tyrimus jis vykdė padedamas dr. I. Greenblatt (apačioje).

KRONIKA

• Poetė Elena Tumienė savo eilėraščių knygą "Karaliai ir šventieji" paršė kaip tremtinės dovaną tėvynei. Tai gražiai išreikšta eilėraštyje, ranka įrašyta, egzempliorių, kurį autorė dovanavo kultūros priedo redaktoriui dr. J. Prunskui. Eilėraščių taip skamba: "Parašiau šiuos žodžius iš meilės / Tėvų žemei toli palikta... / Tėbūnie šitie rimai, šios eilės / Tremtinės dovaną iš kelionės / Po svetimus miestus ir žmones / Atnašaujama žemei savai".

Chicago's svarbiausias ir moderniausias Pienikų Daržas — **BUCO DARŽAS** **WILLOW WEST INN AND PICKLE GROVE** 83rd St. and Willow Springs, Rd. Willow Springs, Illinois

Žinios iš okup. Lietuvos

▼ Muzikos kūrinių Lietuvoje. Šiemet Lietuvoje išleisti še muzikos kūrinių: M. K. Čiurlionio "Fortepioniniai kūrinių", St. Vainiūno "8 pjesės fortepiui", B. Dvariono "Žiemos eskizai" (fortepioninės pjesės), A. Račiūno "Oi, tu sakale (harmonizuotos liaudies dainos chorui)", "Pasaulio tautų dainos" (įvairių tautų dainos vokaliniam ansambliams), "Lyrinės estradinės dainos" (duetai, trio, kvartetai), "Klasiškų kūrinių" (Beethoveno, Glinkos, Naujalo, Gruodžio ir kt. kūrinių chorams), "Pjesės pučiamųjų orkestrui".

▼ Medicinos leidiniai okupuotoj Lietuvoje. Praeitais metais išleista: V. Baronas "Praktinė genekologija", 224 psl.; P. Baublys "Vaikų epideminis paralyzius", 16 psl.; P. Baublys "Rachitas"; G. Galkutė "Pirmoji pagalba", 24 psl.; A. Jackevičius "Ūminis hematogeninis osteomielitas ir jo gydymas", 115 psl.; J. Kairiūkštis "Imunitetas, jaudinamoji terapija tuberkuliozės atvejais", 205 psl.; M. Krikštopaitis "Ar verta rūkyti", 28 psl.; J. Lėlis "Kas žinotina apie venerinius susirgimus", 20 psl.; S. Micelėytė "Ūminiai pilvo organų susirgimai ir sužalojimai", 32 psl.; J. Spėčius ir A. Žukauskas "Saugokimės piktsašių", 31 psl.; J. Neniškis "Seimų nevaisingumo priežastys", 20 psl.

▼ Kraštuties leidiniai okupuotoj Lietuvoje. Praeitais metais išspausdinti leidiniai: A. Bašalykas "Lietuvos upės", 126 psl.; J. Jurginis ir V. Mikutė "Vilnius — Tarybos Lietuvos sostinė", 176 psl.; J. Jusėnaitė ir A. Medonis "Druskininkai", 112 psl.; D. Juknevičius "Zarasai — ežerų kraštas", 4 spaudos lankų; A. Medonis "Trakai" 3 spaudos lankų; L. Kiauleikis "Palanga" 3 sp. 1; V. Uždavinys "Po Vilniaus apylinkės", 4 sp. 1.

▼ D. Ruzgienė yra Vilniaus septintosios vidurinės mokyklos mokytoja.

▼ Kauno Muzikinis Dramos teatras pastatė R. Narečionio kūrinių "Nuostabus bičiulis". Tai pirmas Narečionio dramatis veikas. Vaizduojamas švietimo skyriaus inspektorius Dargulis, kuriam nerūpi nei mokykla, nei auklėjimas. Jis karjeristas ir užsiima įvairiomis kombinacijomis. Jis visur moka prieiti. Ant jo meškerės pakliūva ir lengvatisis rajoninio laikraščio redaktorius P. Martinkus. Kritikai prikiša, kad autorius viską sprendžia lengvai, neįtikimai, pa kankamai psichologiškai nepagrįstai. Kūrinį pasigendama satyrinio aštrumo, nesą nei intrigos įdomumo, nors dialogai gana gyvi, kupini sąmojaus, atskiros situacijos išradingos. Taip ji apibūdina "Kauno Tiesoje" R. Jurelionis.

Veiklą režisavo H. Vancevičius, Dargulį vaidino V. Eidukaitis. Šiame pastatyme taipgi džiutavo J. Gruodžio Vardo Muzikos mokyklos Teatrinio skyriaus auklėtiniai A. Bataitis ir A. Gajauskaitė. Muzika buvo V. Baumilo, dekoracijos F. Navicko.

▼ J. Karosas, dalyvavęs turis tinėje kelionėje po Švediją, Olandiją, Prancūziją, Italiją, Graikiją, Turkiją ir kt. aprašo savo išspūdžius šiemet išleistoje knygoje "10,000 kilometrų aplink Europą".

Krautuvėje "MARGINAI", adresu: 2511 W. 69th St., Chicago 29, Illinois, galima gauti gražiausius liaudies meno išdirbinius, knygas, žurnalai, taip pat galanteriją. Telefonas — PRCSpect 8-4585.

B & W
ROOFING — SIDING
REMODELING
2351 W. 64th Street
ALUMINUM GUTTERS
LIFETIME GUARANTEE
COMBINATION STORM
WINDOWS & DOORS
F. H. A. FINANCING
FOR FREE ESTIMATE
WAlbrook 5-5360

▼ Jaunimui pasiskaityti okupuotoje Lietuvoje išleista: D. Juknevičius "Peneminių gamtininkai", 92 psl.; K. Kajackaitė "Klasės vadovas ir klasės komjaunimo organizacija", 94 psl.; V. Karvelis "Kambariniai augalai", 56 psl.; A. Vabalas "Srautas veržiasi pirmyn", 44 psl.; A. Viršulis "Pogrindžio ugnis", 84 psl.; A. Zaltauskaitė "Nerami karta", 96 psl.

▼ P. Želvys yra redaktorius okupuotos Lietuvos švietimo ministerijos ir švietimo Darbuotojų profesijos centro komiteto organo "Tarybinis Mokytojas".

▼ A. Lasto "Poezijos rinktinė" šiemet išspausdinta Lietuvoje. Knygai plačią savo autobiografiją paršė pats autorius.

DIRBTINIAI DANTYS

PATAISOMI, AR PAGRINDINIAI PERTVARKOMI PRIENAMOS KAINOS DARBAS GARANTUOJAMAS

KEDZIE DENTAL LABORATORY

4309 N. Kedzie Ave. KEystone 9-0875
Atidara kasdien 9:30 v. r. iki 6 v. v.
Pirmadienį iki 8 val. vak.

Siųskite dovanas anksti Kalėdoms bei žiemai! Tik patefonu kite, ar parašykite kuomet norėsit siųsti siuntinius.

SIUNTINIAI LIETUVA ir RUSIJĄ

Visi muitai iš anksto apmokami
Pristatymas garantuotas.

Siunčiame NAUJUS RŪBUS, Medžiagas, Vaistus, Maistą ir t. t.

Patikimas — Greitas — Tiesioginis pristatymas

TUKSTANČIAI PATENKINTŲ KLIENTŲ
VISOSE J. A. VALSTYBĖSE.

Reikalaukite mūsų naujo katalogo

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 S. State Street, suite 1200
Chicago 4, Illinois

Tel.: WAbash 2-9354

Mes turime tiesioginį sutartį su Intourist Maskvoje nuo 1947 metų.

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies, vandens, automobilinio ar šiaip kų apdrastų, reikalsukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelsaimi tiki kūs neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų:

AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

VAISTAI LIETUVON!

IR KITUS EUROPOS KRASTUS IŠSIUNČIAM

SKUBIAI IR RŪPESTINGAI

UŽ ŽEMIAUSIAS KAINAS

RIMIFONAS LARGACTILIS
STREPTOMICINAS SERPASILIS
PENICILINAS VITAMINAS B12
SEROMICINAS CYCLOSERINAS

TAIP IR VISI KITOKI VAISTAI

BARRY'S APTEKA

1370 MILWAUKEE AVE. CHICAGO 22, ILL.
Telefonai BRunswick 8-3419 ir 8-9494
Vaistų pristatymas Lietuvon Garantojame laike 7-10 dienų

JUCUS SISTERS RESTAURANT
(Naujai) dabar atidarytas
Gatima gauti rūgščių kopūstų ir kitų ašanių lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį. 29 metal toje pat vietoje.
1608 W. 47th St., Tel. LA 3-9670

AUDYKLA JUOSTA
KAZYS PRISMANTAS, sav.
1805 West 46th Street
Chicago 9, Ill. TEL. LAfayette 3-3085

Gamina: juostas, takelius, juosteles, pagalvėles, tautinius drabužius, įvairias užuolaidas ir kt. dalykus. Parduoda: gintaro ir medžio gaminius ir Alice Stephens ansamblio plokštelių albumus.

Pasinaudokite "Draugo" Classified skyriumi.

SPYRUOKLINIAI
MATRASAI IR BOX SPRING

GEROS KOKYBES Reg. \$59.50 kiekvienas
sutaupykite \$61.50
2 už 1
Abu už

\$57.50
Atskirai perkant
po \$28.88 vienas

Reg. 59.50 kiekvienas
Atidaras pirm. ir ketv. 9 iki 9 v.

Retail Showrooms of
ASSOCIATED WHOLESALE FURNITURE CO.
3424-28 W. 63rd St. Chicago 29, Ill.

ATVYKITE IR
ISITIKINKITE
MŪSŲ KAINOS MAŽESNĖS
NEGU KITUR!

Pasirinkite medžiagas tiesiai iš
ritinio ir jums nukirps kiek
yra reikalinga vienai eilutei ar
kelioms.

Pasirinkimas didžiausias

DIDŽIAUSIA MEDŽIAGŲ KRAUTUVĖ ŠIOJE
APYLINEJE
• SILKAS • VILNONĖS VIETOS IR ANGLISKOS MEDŽIAGOS. • VELVET. • MEDVILNĖ, LININĖ IR LANGAMS UŽUOLAIKŲ VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGA.
Darbo valandos: Kasdien nuo 8:30 val. ryto iki 6 val. vak.; Pirmadienį iki 7 val. vak.; Šeštadienį nuo 8:30 val. ryto iki 5 v.v.

HENRY S. Fraerman Tel. WEbsTer
215 WEST JACKSON AT WELLS 9-4187

ISPARDAVIMAS

VIETINIŲ IR IMPORTUOTŲ VILNONIŲ MEDŽIAGŲ,
VYRŲ IR MOTERŲ EILUTĖMS IR PALTAMS
SIUNTIMUI Į EUROPA.

VILNONĖ VYR. KOSTUMŲ
worsted (Sharškin) medžiaga
regul. vertė \$8.50
specialiai už jardą
tik \$4.50

VYRISKAM KOSTUMŲ
3 1/2 yardo
MEDŽIAGA
Specialiai tik \$8.50

VYRISKIEMS PALTAMS tikros
vilnos medžiaga,
kaina \$9.50, dabar
už jardą tik \$5.50

MOTERIMS VILNONĖ PALTAMS MEDŽIAGA už žymiai
papijintą kainą

SPAUSDINTO SILKO CREPE
vertė \$2.50 už jardą ir aukš.
specialiai už jardą
tik \$1.00

MŪSŲ KLIENTAMS NEMOKAMAI AIKSTELĖS AUTOMOBILIAMS PASTATYTI. KRAUTUVĖ PATOGI - Vėdinama ir erdvi

HELFAND'S TEXTILE COMPANY

1210 So. Union Ave. Telefonai: MOnroe 6-1210
VERTINGOS NEMOKAMOS DOVANOS
UŽ KIEKVIENĄ PIRKINI **SEeley 3-8806**
Krautuvė yra atidaryta kasdien, įskaitant ir sekmadienius, nuo 9:30 ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais uždaryta

SUMAŽINSITE SAU DARBĄ IR
PAGERINSITE SAVO NAMUS

Išdėdami Juozo Spaitio aluminijus "Storm Windows" langus, Jūs turit ne tik patalinti, bet ir apsaugoti savo namus nuo rudens vėjo, šalnų ir stulbinančių audrų. J. Spaitio aluminijus "Storm Windows" laikys tiek ilgai, kiek Jūs namus gyvenate. Pasirinkite mus dar šiandien ir mes padarysime jums tuos nuostabius langus. Pas mus taip pat galite įsigyti visų rūšių apdraudas (insurance)

JUOZAS SPAITIS

5250 So. Halsted St. Tel. VICTory 2-6472
Galite skambinti kasdien arba atvykti į mūsų įstatą nuo 9 val. iki 6 val. vak. Pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9-11 val. Sekmadieniais uždaryta.

NAUJOS KNYGOS JAV-SE

JURGIS GLIAUDA, Los Angeles, Calif.

Kiekvienam lietuviui visad yra įdomi knyga, skirta Rusijos problemų sprendimui. Ir tai todėl, kad dabartinio Lietuvos okupanto problemos liečia Lietuvą ir dabar, ir lies ją ateityje.

Profesoriaus Schumano didžiulė istorinė studija: RUSSIA SINCE 1917, Knopf leidyklos leidinys, apžvelgia Rusijos gyvenimą nuo 1917 metų, tai yra nuo tų metų, kada Rusijos revoliucijos chaosas pradėjo išsivystyti į bolševikinę imperijos formą.

1919 metais amerikietis žurnalistas L. Steffens grįžo iš Rusijos, kur jis regėjo porevoliucinio gyvenimo skurdą, ir istoriškai skelbė laimingą ateities rojų komunistinėje sistemoje. L. Steffens entuziastiškai pasakė: „Aš regėjau ateitį ir jos darbus!“

Prof. Schuman sarkastiškai pastebi Steffens adresą: niekad dar nebuvo pasakyta su tiek mažai žodžių tiek daug paklydimų.

Nebuvo Rusija ateities šalininkas 1919 metais, ji nepasidavė ateitimi ir 1957 metais. Sovietinė sistema, ekonomika ir visuomeninė santvarka, dirba pakankamai tiksliai tada, kada ji nukrypsta nuo savo doktrinariškumo. Tas nukrypimas nuo leninizmo doktrinos gelbsti Rusijai nepakliūti į chaosą. Gyvenimo realybė, maskuojama prielaidomis leninizmui, eina skirtingu keliu su doktrina.

Stalinus, sako autorius, buvo natūralus Lenino įpėdinis. Jis suprato doktriną savo būdu. Jis konsolidavo Rusiją į imperiją, vykdydamas tą, ko siekė carai. Visos paralelės tarp Stalino ir Rusijos carų, rodo, kad imperija, po revoliucijos chaoso, nuėjo keliu, labai tolimu nuo bolševikinės revoliucijos metų pasiekimų.

Garsusis postalinizmas trumpa me periode romanas „Rasa“ netenka savo simboliško vardo, nes ta rasa jau išgaravo Chrusčovo saulės patekėjime.

Didžiausias pavojus tai rytų imperijai, sako autorius, glūdi jos vidaus problemose, neturėjime naujų siektinų idealų, neįsivaizdavime naujų ateities perspektyvų. Tačiau prof. Schumanas neįsivaizdavo demokratijos laimėjimo Rusijoje, nes nuolatinė šalies autokratija nesuteikia sąlygų tautai siekti jai nepažįstamo idealo.

Grįždamas prie Dostojevskio „Biesių“ (The Devils) prof. Schumanas primena, kad tas, 1871 metais pasirodęs, romanas pranašiskai nusakė dabartinės imperijos sistemos pagrindus.

„Kiekvienas visuomenės narys turi šnipinėti kitą, ir jo pareiga yra pranešinėti apie kitus. Visi priklauso visiems. Visi yra lygūs vergai, ir visiems vergija yra lygi. Vergai privalo turėti vadus...“ — pasakė vienas iš Dostojevskio personažų.

Dabartinės Rusijos politinė sistema tik viename punkte priartėja prie Lenino tezių ir, kartotai, prie Dostojevskio pranašys. Leninas, šyptelėjęs iš „tuščių žaidimų su demokratija“ pasakė, kad socializmas ves šalį „maža ir kompaktiška cėlė patyrusių, atsidavusių ir kietų vadovų“.

Prof. F. L. Schumano studija yra įdomi pastangomis surasti tiesos grūdus porevoliucinėje Rusijos evoliucijoje. Tos pastangos skaitantią Amerikos visuomenę artina prie Rusijos problemų pažinimo.

Kitą nepaprastai įdomią istorinę knygą mes randame THE DAY KILLED THE KING (McMillan leidykla). Tai ekspresyviai aprašymas paskutiniųjų Anglijos karaliaus Charles dienų. Istorikas ir knygos autorius H. R. Williamson dėsto pasimtą temų su nepaprastu preciziškumu, ir kartu su nepaprastu tragizmu.

Karalius Charles, buvo nubautas mirtimi Cromwellio revoliucijos metu. Pasiimant tokį dėstymo būdą, kuris panaudotas šioje knygoje, išlaikytas vienas iš klasikškos tragedijos pagrindų: laiko vientisumas.

Knygos laiko tėmė tėra tik viena diena. Bet ta diena su kauptu pripildyta tragedijos detalėmis. Senas Aristotelio nuostatas, išnagrinėtas jo „Estetikojė“, atgijo po istoriko plunksnų; karaliaus nukirsdinimo reportažą, ta rašymo technika paversdama tragedija.

Egzekucija, parinkimas budelio, karaliaus laikysena mirties aktyvaizdoje, lūdininkų reakcija, Cromwellio nenumaldomumas, karalienės apmaudas... viskas tai sudaro tos tragedijos turinį, kuri tačiau skiriasi nuo

NUO UZSISENĖJUSIŲ BEI SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOŠ LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, ATVIRŲ IR SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ, negali ramiai sėdėti ir nakintis miegoti nes jų užsienėjusios žaizdos niežėjimo ir skaudėjimo senų atvirų ir skaudžių žaizdų uždegti LEGULO Ointment Jūsų gydymo vypatybę palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jį tapai nuo skaudžių nudegimų. Jį tapai pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taip pat pašalina persėjimą ligos vadinamos ATHLETIC'S FOOT su stabdo dauginimą odos ir perplėšimą tarpplėščių. Yra tinkama vartoti nuo žūstančios suskilios odos dedrėvinių odos išbėrimų ir t. t. taip pat tinkama vartoti vaikams, kada po stiro skaudus išbėrimas nuo vystyklų. Jį yra gera gyduolė nuo visų odos ligų. Legulo Ointment yra parduodama — po 75 centų, \$1.25 ir \$2.50. Pirkite vaistinėse Chicagoje ir apylinkėse: Milwaukee, Wis., Gary, Ind. ir Detroit Michigane, arba rašykite ir atsiskaitę Money Orderį.

LEGULO, Department D., 5618 W. Eddy St., Chicago 34, Ill.

beletristinės tragedijos tuo, kad tai duodamas jėzuitų steigėjo dia yra tik istorinė studija, pašv. Ignaco gyvenimas. Įdomu, kad jėzuitų pirmąjį branduolį sudarė 10 Sorbonos universitetų studentų. Jėzuitas tėvas Marquette vadinamas pirmuoju Chicagos gyventoju. Pirmasis JAV vyskupas buvo jėzuitas Jonas Carroll. Jėzuitai pasiūlymą mokslui. Jan 1670 m. tėvas Lana Terzi keturiais balionais pakilo į orą, tapdamas pirmųjų skraidytų pranakėju. Jėzuitas lietuvis rašytojas M. K. Sarbievijus susilaukė tarptautinio garso. As ketinėjė literatūroje pagraisė lietuvis Nikolajus Lancicijus. Iki šiol 82 jėzuitai yra paskelbti šventaisiais, 145 palaimintaisiais. 207-nių pradėtos beatifikacijos bylos: 907 jėzuitai nutankinti. Dabar pasaulyje yra 111 jėzuitų provincijų su 32,899 nariais. Įvairiose pasaulio dalyse jėzuitai turi 46 universitetus, 600 kolegijų, 30 kunigų seminarijų. Misijs jėzuitai turi 700 įvairios rūšies mokyklų. Vien atvyko į Lietuvą 1569 ir apsigyveno Vilniuje.

Knygoje visų pirma suglaus-

Jau 1755 m. Lietuvoje buvo 1,114 jėzuitų, kurie dirbo 21 kolegijoje ir 60-je misijų namų bei 7 rezidencijose. Jėzuitų rūpesčiu Vilniuje buvo įsteigta augštoji mokykla 200 metų ankščiau, negu Maskvos universitetas. Lietuvio jėzuito Zigmanto Liauksmino iškalbos vadovėlio buvo išleista Vokietijoje, Čekijoje, Austrijoje net 11 leidų, o Vilniuje — 10. Dabar lietuvis jėzuitas D. Slapšys dirba Indijoje, kur jau pastatė tris bažnytkes. Šiuo metu lietuviai jėzuitai darbuojasi Chicagoje, Montrealyje ir Urugvajuje. Jie leidžia „Zvaigždę“ ir „Laiškus Lietuviams“. Daugelis jų tėvų profesoriauja universitetuose: Ant. Liūma ir Pov. Rabikauskas — Gregorianumo universitete, Pr. Liūma — Bostono kolegijoje, J. Beleckas — Lojolos universitete Chicagoje, Jonas Gasiūnas dėsto psichologiją New Orleans, Raim. Jancauskas dėsto Lojolos universitete Chicagoje, Vl. Jaskevičius vadovauja Rusų Studijų institutui Fordhamo universitete, Edm. Mont-

vilas dėsto anglų kalbą Detroito universitete, ten pat profesoriauja ir Juoz. Milunas; Patricijus Šaulys dėsto istoriją Formozoje.

• Mykolas Kiošys, „Naujos Lietuviszkos Ceitungos“ redaktorius, vėliau leides „Lietuviszkas Kalendras“, eilės lietuviškų religinio turinio knygelių autorius, mirė Tilžėje 1927 m. lap-

kričio 8 d., taigi šiemet sueina 30 m. nuo jo mirties. Buvo gimęs 1866 m. Smeltėje.

KRONIKA

• Lietuvos jėzuitai. Šitokių pavadinimų tėvai jėzuitai Chicagoje išleido 79 puslapių gausiai iliustruotą knygą, kurią suredavo t. B. Markaitis, SJ, o prie kurios savo straipsniais prisidėjo Jonas Bružikas, SJ, Jonas Kidykas, SJ, Bronius Krištanavičius, SJ, Antanas Liūma ir pats knygos redaktorius. Viršelis — dail. J. Filipausko. Knyga parašyta lengvu stiliumi, skaitoma lengvai. Joje gausu įdomių informacijų. Iš šia sužinome, kad pirmą kartą jėzuitai įvykio į Lietuvą 1569 ir apsigyveno Vilniuje.

Jau 1755 m. Lietuvoje buvo

Jeį baldų reik, pas Rudaitį tiesiai eik

Didžiulis pasirinkimas baldų, pečių, televizijos aparatų, šaldytuvų, kilmų skalbimo mašinų ir daug kitų prekių. Kainos žemiausios Chicagoj. Lengvos išmokėjimo sąlygos, net iki 3 metų.

Svečių kambario baldai, Nylon, vilnos ar kitų medžiagų, geriausių Amerikos fabrikų kaip Pulman, Karpen, Howard 2 dalių tik \$149.00
Sofos miegojimui gražiausių spalvų tik 39.00
Kilimai 9x12 vilnoniai, nylon nuo 39.00
3 dalių miegamieji, riešuto ąžuolo 149.00
Šaldytuvai Frigidaire, Admiral 8 cub. pėdų 159.00
Virimui porcelano pečiai nuo 89.00
Skalbimui mašinos 9 svarų talpos 99.00
Rašomieji stalai ąžuolo ar riešuto 29.00
Knygų spintos su stiklo stumdomom durim 29.00
Geso pečiai Siegler, Moores Quaker nuo 89.00

VISOS PREKĖS GARANTUOTOS KOKYBĖS

MAJOR FURNITURE, Inc.

3207 So. Halsted St.

Tel. CALumet 5-3207

Vedėjas E. RUDAITIS

Krautuvė atidaryta: Pirmad. ir ketvirtad 9 — 9:30
Kitom dienom 9 — 6; Sekmadieniais 12 — 5

vilas dėsto anglų kalbą Detroito universitete, ten pat profesoriauja ir Juoz. Milunas; Patricijus Šaulys dėsto istoriją Formozoje.

• Mykolas Kiošys, „Naujos Lietuviszkos Ceitungos“ redaktorius, vėliau leides „Lietuviszkas Kalendras“, eilės lietuviškų religinio turinio knygelių autorius, mirė Tilžėje 1927 m. lap-

kričio 8 d., taigi šiemet sueina 30 m. nuo jo mirties. Buvo gimęs 1866 m. Smeltėje.

• Mykolas Kiošys, „Naujos Lietuviszkos Ceitungos“ redaktorius, vėliau leides „Lietuviszkas Kalendras“, eilės lietuviškų religinio turinio knygelių autorius, mirė Tilžėje 1927 m. lap-

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2442 West 63rd Street
Telef. PR 8-0833 ir PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON,
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Tel. — CEDarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas mieste!

JOHN F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYNS MODERNIOS KOPYLIOS
4605-07 South Hermitage Ave.
Tel. YA 7-1741-2 ir LA 3-9851
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

LIQDĖSIO VALANDOJ
Sunkite
MAŽEIK & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia
REpublie 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tiesa, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gaušime
kopyčią arčiau Jūsų namų.

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE 1410 SO. 50TH AVE
CHICAGO, ILL. CIGERO, ILL.
Telefonai GROvehill 6-2345 arba
TOWnhall 3-2108, 3-2109

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarnavimas diena ir naktį. Reikale šaukti mus.
Mes turime kopyčias visoje Chicagoje ir Roselando dalyse ir tuoju patarnaujame.

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAFayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CIGERO, Ill. Tel. OLYmpic 2-1003

ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET YArds 7-0781

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET REpublie 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Virginia 7-6672

VANCE FUNERAL HOME
1424 S. 50th Ave. OLYmpic 2-5245 ir TOWnhall 3-9687

Pasinaudokite „Draugo“ Classified skyriumi.

TROOST — PACHANKIS MONUMENTS

JOHN W. PACHANKIS (PATCH), Vice-President

6819 So. Western Ave. Tel. GROvehill 6-3745

John W. Pachankis

Chester Vitkauskas

I paminklų patalpas ir atgal mes visuomet parūpiname transportaciją automobiliu.

Atdara kasdien ir sekmd. nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet.

ISSIRINKITE DABAR — BUS PASTATYTA KAPINIŲ DIENOJE!
JOKIO ĮMOKĖJIMO. SUMOKESITE KAPINIŲ DIENOJE.

Moterys GYVENIMAS

Redeguoją ST. SEMENIENĖ, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. Cliffside 4-5665; VI 7-0618

Prof. V. Tumėnienė atlinkius

J. NARUTAVICIENĖ, Chicago, Ill.

Mūsų žinoma vaikų ligų gydytoja ir V. D. universiteto Vaikų klinikos profesorė Vanda Tumėnienė gyvena dabar pas savo gimines p.p. Zilius Marquette Parko gražiamajame rajone.

Jaukiame profesorės kambaryje rašomasis stališkas apkrautas knygomis. Ant pat viršaus mato jos parašytą knygą "Mano atsiminimai". Tai didelis kruopštus darbas, kurį neseniai atliko profesorė visu atsidėjimu.

Knygos pradžioje aprašyta caktarės jaunystė šlavėnų dvare. Anykščių valsčius, mokymosi laikas, studentavimo dienos Šveicarijoje. Čia jau beletristikos gaubalėlis. Gyvai, sistematingai, aiškiai pasakota. Skaitoma įdomiai. Tinka ir mūsų jaunimui susipažinti, kaip su dideliu veržumu siekiama augštojo mokslo, nugalint didžiulius sunkumus.

Toliau smulkiai aprašyta, kaip buvo organizuota un-to Vaikų ligų katedra ir klinika, o taip pat profesorės vaikų sanatorija. Buvo pasiekti dideli laimėjimai per trumpą mūsų valstybės nepriklausomą gyvenimą. Tai yra brangūs dokumentališki raštai su datomis, pavardėmis ir tiksliais faktais. Čia surinkta mūsų būsimajai pediatrijos istorijai medžiaga. Nenoromis kyla klausimas, kaip prieita prie tos minties, kad yra reikalinga tokia didelė knyga išleisti?

Jau keleri metai, pasakoją profesorė, kaip galvoju aprašyti savo gyvenimą ir veiklą. Atvykusi čia į JAV ir susidūrusi su dideliais sunkumais gauti darbą, pamaniau, kad negalėsiu dirbti savo specialybėje. Turėjau gyventi daugiau praeitimi, ne kaip ateitimi.

Turėjau sunkiai dirbti Dixono ligoninėje, ruošdamasi anglų kalbos egzaminams, kad galėčiau teisę praktikuoti New Yorko valstybėje.

Kai 1954 m. rudenį buvau priimta nutraukti ligoninės darbą, apsigyvenau Chicagoje pas savo seserį ir švogerį. Turėdama užtikrintai laiko, pradėjau užrašinėti savo atsiminimus.

Tuo pat laiku Liet. gydytojų drauga New Yorko išrinko mane garbės nariu ir prašė mane parašyti atsiminimus, ypač apie pe-

gyvenimą ten nešė džiaugsmą, kitoms — tas ketverių metų laikotarpis prabėgo lūdesiu, sunkia našta. Vienos jų buvo aktyvesnės, paliko istorijos nuotraukas, savo kūrybos dalį Baltuosiuose Rūmuose, kitos gi buvo pasyvių, tylios ir jų veikla dinga kartu su nuėjusiais metais. Dvi iš jų, net negyvendamos Baltuosiuose Rūmuose, paliko ten savo atsiminimą — tai Rachelė Jackson, kurios atsiminimai jos vyras prezidentas, apie terasą pasodino puikias magnolijų medžius. Ir dabar — kiekvieną pavasarį, kai magnolijos apsidengia puikiais ir kvapniais žiedais, kiekvienas Baltųjų Rūmų lankytojas sužino kieno garbei jos sodintos. Taip pat Baltųjų Rūmų istorijai įrašytas ir prezidentas Arthuras žmonas vardas. Ji mirė prieš Arthurą tapsiant prezidentu, bet jis vėliau, gyvendamas Baltuosiuose Rūmuose, laikė žmonos paveikslą ant stalo prie savo lovos ir kiekvieną rytą pagarbiai ten įmerkėdavo šviežias gėles.

— Is kur gavote tokią daugybę žinių, iš kokių šaltinių? Kiek laiko rašėte?

— Reikėjo viską rašyti iš savo atminties. Kaikuriuos klausimus reikėdavo papildyti iš kitų kolegų-gydytojų. Svarbesnį klausimą buvo patikrinti iš spaudos, kurią gavau iš d-ro Gudačio, atvežusio minėtą medžiagą iš Lietuvos. Keletą foto-

Prof. V. Tumėnienė

grafijų gavau taip pat iš kolegų, kitas atsivežiau iš tėvynės.

Rašiau gana ilgai — 1955-tus ir 1956-tus metus. Vėliau ėjo papildymas, pataisymas, kalbos dalykai, korektūros, 1957 m. pavasarį knyga išėjo iš spaudos.

— Kur gavote lėšų knygai išleisti?

— Spaudos išlaidoms apmokėti buvo surinkta prenumerata, kurią parūpino patys gydytojai-kolegos. Lėšoms surinkti buvo išrinktas komitetas iš trijų žmonių: dr. V. Tauro-Tupčiausko, dr. Garino-Garunkščio ir dr. M. Budrienės. Dr. Tauras parašė straipsnius-atsisakimus iš spaudą, apibūdindamas būsimos knygos tikslą ir kviesdamas prisidėti prie prenumeratos. Dr. Garinas atliko techninę dalį — visą susirašinėjimą ir prenumeratos rinkimą. Dr. V. Tercijonas rėmė mane savo paraginimais rašyti, — užbaigė profesorė informavimą.

Knyga turi 175 puslapius. Kai — 3 dol.

go plantatoriaus ir 1758 m. Washingtonui buvo pristatyta kaip gražiausia ir turtingiausia Virginijos našlė — buvo storulė, nedidelė, tamsiaplaukė, žalsvaakė, aristokratiška moteris. Ir tikrai Washingtonas įsimylėjo ir po metų vedė. Būdamas prezidentūroje — ji įvedė penktadieniais vakaro priėmimus. Svečius sutikdavo ir išleisdavo pati 9 val., mandagiai paaikškindama: "Generolas visada eina poilsio 9 valandą". Ji turėjo savo saloną ir lažnai būdavo nepatenkinta, kad per daug svetimųjų ją lankydavo. Sykį ji rašė savo draugei: "Man atrodo, kad aš esu daugiau valstybės kalnė, negu kas kitas". Marthai pagyventi Baltuosiuose Rūmuose dar neteko, nes jos vyro prezidentavimo metu jie buvo tik statomi.

Kai skalbinius džiovinė audiencijų salė

Abigail Adams — 2-jo prezidento, atsikraustė į Washingtoną, kai aplinkui dar buvo purvas ir namai neužbaigti. Ji rašė savo seseriai: "Nei vienas kambarys nėra pilnai užbaigtas. Kad susigaudytum toje didelėje pilyje, būtina reikia skambučiu". Namuose buvo daug židinių, aplinkui miškai, bet niekas nenorėjo paruošti malkų. Ji vėl rašė, šiuo sykiu — savo dukteriai: "Jeigu jie įtaisys skambučius ir duos man pakankamai malkų palaikyti ugnį, aš būsiu patenkinta". O namai atrodė jai tokie dideli: "Dvigubai didesni už susirinkimų namą tėviškę, bet... jie juk statyti ateities šimtmečiams". Iš resignacijos Abigail savo skalbinius džiovindavo nebaigtoji audiencijų salė. Bet po kelių metų, kai buvo pirmasis oficialus (1801 m.) Naujųjų Metų priėmimas, Baltieji Rūmai jau buvo gerokai aptvarkyti: kaikur įtaisytos žvakidės, dalis baldų atvežta iš Prancūzijos, dalis iš buvusių prezidento namų Philadelphiajame. Ir Abigail, puošnijojo akomso ir brokado suknėlę, stovėdama šalia iškilmingai atrodančio prezidento, priminėjo svečius.

Abigail taip pat buvo žinoma kaip aštri kritikė savo vyro oponentų. Jos sūnus Johnas tapo šeštojo prezidentu.

Elegantiausia dama

Dorothy, vad. Dolly Madison — 4-to prezidento, buvo pirmoji parengimų vadovė Baltuosiuose Rūmuose. Ji laikoma elegantiškiausia ir aristokratiškiausia Baltųjų Rūmų dama. Už Madisono ji ištėkėjo 1794 m., būdama našlė. Jai prie Jeffersono, Madisonui esant valstybės sekretoriumi, ji ėjo Baltųjų Rūmų namų šeimininkės pareigas; todėl vėliau, Madisonui tapus prezidentu, jai viskas buvo naujiena. Ji dažė, dekoravo, naujinė Baltuosius Rūmus. Įvedė maršingą orkestrą, įtaisė puikias žvakides. Tada, dar Dolly esant namų šeimininke prie prezidento, pirmą sykį kaip desertas buvo įvesta leda.

Artinantis britams, 1812 m. Dolly išgelbėjo originalą nepriklausomybės paskelbimo, Gilberto Stuardo pieštą garsųjį Washingtono portretą ir įvairių Rūmų brangenybių tiek, kiek tilpo viename vežime. Kai prezidentas norėjo perkelti savo vyriausybę į Philadelphiajį, ji nesutiko duoti britams progos pasigirti, kad jie priverstė amerikiečius bėgti. Vėliau britų apgadiniai ir apdeginiai rūmai jos iniciatyva 1815 m. vėl buvo atstatyti pagal originalą, pertvarkyti ir baltais nudažyti. Nuo to laiko ir kilo vardas — Baltieji Rūmai — nors jau Washingtonas neoficialiai juos buvo pavadinęs tuo vardu pagal žmonos turėtą baltąją Virginijos plantaciją. Oficialiai vardas "Baltieji Rūmai" valstybės dokumentuose pradėta kartoti prie prezidento Roosevelto 1902 m.

Sužinojusi iš savo pirmųjų vedybų sūnaus, kad senovės Egipte vaikai ridinėdavo piramidžių papėdėse kiaušinius, Dolly tą paprotį įvedė į Baltuosius Rūmus. Vėlyvų metų liepė nudažyti šimtus kiaušinių ir leido juos vaikams ridinėti Kapitolio pievose. Vėliau tą paprotį dėl žolės naikimo kongresas uždraudė.

Dolly Baltųjų Rūmų viduje padarė daug pakeitimų. Įtaisė naujas sofas, augštas kėdes, muštas geltonu satinu, naujus porcelano indus, veidrodžius. Pats pirmasis jos pirkinys Baltiesiems Rūmams buvo skalbimo mašina, paskui pianas ir kt.

Dolly mėgo įvairius priėmimus, pietus ir apskritai, buvo labai socialiai, inteligentiška ir taktiška moteris. Sulaukė 81 m.

Apie kitas Baltųjų Rūmų moteris — vėliau.

**\$500 apyrankė
verta \$22,000**

Mildred Burlington iš Des Moines, Iowa, nusipirko apyrankę Indijoje už "mažiau, kaip \$500", kuri, pasirodo yra brangenybė, mažiausiai verta \$22,000. Juvelyras ją įvertino, kaip "nepamainomą" meno vertybę.

Toji amerikietė dėvėjo tą apyrankę "šen, ten, visur", žodžiu, tai buvo jos kasdieninis papuošalas. Dabar ji laiko ją banko volte, užsidėdama tik ypatingomis progomis.

Kalkutoje nupirktoji aukso apyrankė yra papuošta dviejų dramblių galvomis, kiekviena su rubinu apykakle. Iš lauko pusės yra trys eilės deimantų — mažiausiai 22 karatai jų. Vidaus pusėje yra puošniausių gėlių motyvai.

Juvelyras, kuris įvertino apyrankę, sako, kad toji apyrankė yra muziejinė reikė, nuo 50 iki 500 metų senumo. Tarnautojas — indas, kuris pardavė ją, aiškino, kad tai yra viena iš vedybinių apyrankių poros. Antroji buvo parduota anksčiau kitai Amerikos turistei.

MOKSLEIVĖ

Siemet moksleivių (gimnazistų ir studentų) tarpe labai madoj raudona spalva, o ypač jaunu mergaičių yra pamėgtos kietuotos suknėlės ar sijonai. Čia parodoma suknėlė, kurios kaklas iškirtas V iškirpimu ir pridengtas bolero fazono švarkeliu su uždaru kaklu. Sijonas kiostytas.

Birutė Kemėžaitė

ATSISVEIKINIMAS

O graži, susimąstius kas dieną,
Paslaptim man būvai ir esi.
Tu slepi mano mintį ne vieną,
Nes klajojai kartu ilgesy...

Su tavim mano skausmas nuvysta,
Su manim tu kartu vienuomen,
Kada akys saulėleidin klysta,
Ir jausmai supas vėjo dainoj.

Tavo toliuos svajonėse klajoju,
Negaliu vis nubust — lyg sapne...
Lyg keliauju beržynu žaliuoju,
Lyg plaukiu vėl sauriam Nemune.

Ak, seniai ilgesin man atklydai,
Kaip šviesi karalaitė sapnuos.
Žalios pievos, sodybos, o kryžiai,
Kas sugrįžt bent numirti tikiu!

Čia arčiau yr atsikrist vytureliui,
Ir paguost, kai vienuotėj verkiu.
Pasakyk galiu tėviškę vėju,
Kad sugrįžt bent numirti tikiu...

Paskutinį jau kartą aš moju,
Ir sudiev tau, Europa, tariau,
Bet prie žemės išnykstančių tolių,
Prie tavęs vis žvilgsniu nemariau.

Ne į laimę ir dangišką rojų,
Ir ne pinti tarp rožių dainų,
Į klajūno miglotą rytą,
Nusiminusi vėl išeinu.

Iškeliauju, nors čia būt ir gera,
Man likimo vėl skirtu keliu.
— Pasilik, — tartum pyks dar šnera,
Skauda širdį, bet likt negaliu...

Žalios bangos kažką vis murmėjo
Lauvui tolstant nuo kranto kasdien.
Vienas aidas dar atneštas vėjo,
Man su ilgesiu tarė, — SUDIEV...

BIRUTININKĖS IR SIBIRO TAIGOS

Buvusių Lietuvos karių moterys, pakilios dvasios vedinos, darniai ir organizuotai veikia Chicagoje jau eilę metų. Ypač stipriai reiškiasi šalpos darbe.

Tik vienerių — 1957 metų bėgyje jos pasiuntė į Sibirą 60 siuntinių buvusiems kariams, dabar tremtiniam. Per Balfą pasiuntė 40 ir per Šveicarijos Raudonąją Kryžį 20. Siuntinių vertė siekia arti tūkstančio dol. Pasiuntė ir vienam buvusiam kariui invalidui Kaune.

Siuntinių paruošimu ir persiuntimu nusirdžiai rūpinosi: Duobienė, Matulionienė, Kazlauskienė, Miežienė, Stibirienė, Zemgulienė ir kitos. Šios nuosirdžios geradarės yra gavusios eilę laiškų iš gavėjų, rašytų bado padėka, sveikatos negalavimų, didžiū tėvynės ilgesiu... Iš gautų laiškų paaiškėjo, kad per Balfą gauti vaistai yra neapmuityjami, jei gavėjas pristatė gydytojo liudijimą, jog tie vaistai yra tikrai jo sveikatai atstatyti reikalingi.

Birutininkės dirba šalpos darbą ir remia kultūrinę veiklą. Iš birutininkių gavo: skautai jambarius reikalui, žurnalai — Lietuvos, Karys, Vasario šešioliktos vardo gimnazija, skautams remti draugija ir t.t.

Ypatiną dėmesį birutininkės kreipia į buvusių Lietuvos laisvės kovų invalidus.

Birutininkės šiai taip garbingai ir naudingai veiklai vystyti pinigų sutelkia vakarų ir balių kelių, kuriuos lietuviška visuomenė gausiai lanko.

Birutės Karių Moterų draugijos centras yra Chicagoje, skyrėsi Clevelande ir Detroito. Prie Chicago skyriaus valdybos yra pririnktos dvi narės: p. Matulionienė ir p. Tumėnienė, kurios drauge su skyriaus valdyba atlieka ir centro valdybos funkcijas. Organizacijos centrinis asmuo yra p. S. Oželienė. Ji eilę metų su visu dvasios atsidavimu dirba šios organizacijos gerovei. Valdybos darba nenulstamai dirba ir šios narės: Duobienė, Genienė, Musteikienė, Zemgulienė, Jautakienė.

Šių metų spalio mėn. 20 d. birutininkės turėjo metinį susirinkimą. Kur valdybos pirmininkė padarė platų metinės veiklos pranešimą. Vienbalsiai visa valdyba buvo paprašyta palikti se-

kantiems metams. Valdyba pritarė, šimui neatsilaikė ir sutiko dirbti dar vienerius metus.

Po susirinkimo, šeimininkė nuotaiško visos pasiūkuciuo prie kavos puodelio. Narių eilėse matosi naujų vaizdų.

Sėkmė ir garbė telydi darbščias birutininkes; jų darbų vaisių laukia alkanos burnos, bedaliai tremtiniai Sibiro taigos ir šiandieną skurstanti tautinė kultūra.

— Z. J.

Siuv. mašinos namuose

Du trečdaliai JAV moterų turį siuvamasias mašinas, praneša Amerikos žemės ūkio ministerija, pravedusi tuo tikslu apklausinėjimą. Tų mašinų savininkės daugiausia 18-65 metų amžiaus.

Mašinos, vartojamos: 46% moterų — lopymui, 40% — pasiuvimui naujų rūbų, 37% — rūbų pertaisymams ir 35% — pasiuvimui šiam bei tam namų apyvokai.

Surašinėjimas irgi parodė, kad moterys, vyresnės kaip 30 metų, ir moterys, gyvenančios kaime bei mažose miesteliuose, siuva daugiau, negu jaunesnės moterys ir gyvenančios didesniuose miestuose.

AMERIKIŠTĖS ROMOJE

Amerikos Katalikų Dukterų draugija įteikė popiežiui Pijui XII \$11,000 ir 6,000 šv. mišių dvasinę puokštę. Pranciška M. Maher, tos organizacijos pirmininkė, vadovavo tame įteikime. Būdamą Romoje, panelė Maher dalyvavo Katalikų Moterų sąjungos tarptautiniame suvažiavime ir antrame Pasauliečių Apaštaliavimo kongrese.

Laima Leonaitė
Skambins pianinu birutininkių parengime

RUDENS SPALVŲ PYRAGAS

Gaminamos valgi, šeiminiškės visais laikais kreipė dėmesį į du dalykus, būtent, kad jų gaminyb būtų savo išore patrauklus ir gero skonio. Žmogui paprastai nepakanka vien tik alkį nuraminti ir būti sočiam, ypač tada, kada maisto netrūksta ir jo galima pasirinkti įvairiausia. Todėl kiekviena valgio gamybinio žinovė stengiasi sukurti ką nors naujo, meniškėnio, patrauklesnio ir skoningesnio. Be šių minėtų giminimo principų, šiame krašte ypačiai kreipiamas dėmesys ir į tai, kad valgis nebūtų perkrautas kalorijomis, kad būtų lengvai virškinamas, nesudėtingas ir greit būtų galimas pagaminti.

Be to, valgiai dar ir pritaikomi sezonui, tai yra metų laikams, šventėms ir t.t. Panašiai ir Lietuvoje mes elgdavomės; juk žiemos metu būdavo kepti tamsūs kepiniai, kaip pvz. mėsaininkai, aguoniniai pyragai ir t.t. O pavasarį kepiniai jau įgaudavo šviesesni spalvų: šviesūs tortai, beržo šaka ir t.t.

Todėl nenuostabu, kad Paul Džes, žinomas šv. Pranciškaus viešbučio virtuvės šefas San Francisco mieste, sužavėtas rudens spalvomis, panorą jas perduoti statui. Jis savo fantaziją dėstė spalvas ir jam pavyko spečiai ai rudens sezonui pagaminti naują saldų valgi, duoti vaivorykštinių gardumyną — Vaivorykštės pyragą.

Manau, kad ir mūsų šeiminiškės šiuo gardumynu domėsis, tuo labiau, kad jis kulinarijoje naujas, nesudėtingas ir lengvas pagaminti. Todėl pateiksiu jo receptą.

1 pokelis apelsininio skonio želatinos,

1 pokelis vyšninio skonio želatinos,

1 pokelis žalios spalvos želatinos (lime),

3 puodukai karšto vandens,

1 1/2 puoduko šalto vandens,

1 puodukas ananaso sunkos,

1/4 puoduko cukraus,

1 pokelis citrininio skonio želatinos,

1/2 puoduko šalto vandens,

1 puodukas trapios tešlos džiūvėsių (Graham cracker),

1/4 puoduko tirpyto sviesto,

2 puodukai tirštos saldžios grietinės,

1/2 puoduko tirštos saldžios grietinės,

Paruoškime pirmuosius tris pokelius želatinos paskirai, naudodamos kiekvienam pokeliui pusę puoduko šalto vandens ir vieną puoduką karšto vandens. Atsargiai išmaišius, supilti atskirai į formas (8x8x2 colių talpos). Atšaldyti. Ananaso sunką sumaišius su cukrum, kaitinti iki cukrus ištirps. Nukelti nuo ugnies ir tame skiediny ištirpinti citrininio skonio želatiną. Pridėti 1/2 puoduko šalto vandens. Išmaišyti ir leisti tik atvėsti iki pasidarys sirupo tirštumo. Tuo tarpu džiūvėsius sumaišyti su tirpytu sviestu. Tai džiūvėsius pabarstyti apvalios formos dugną ir šonus (naudoti geriau atidaromą formą). Grietinėles du puodukus išplakti, supilti į atvėsusį ananaso želatiną ir palengva išmaišyti. Kietai sustingusias apelsininio, vyšninio ir citrininio skonio želatinas supjaustyti 1/2 colių kvadrateliais. Visus tuos kvadratėlius sudėti pakrikai į ananaso mišinį ir šaukštu atsargiai išsklaidyti ir supilti į paruoštą formą. Laikyti šaldytuve. Duodant į stalą, formą nukelti, viršų ir šonus papuošti plakta, pasaldinta grietinėle (pusė puoduko grietinės).

St. Stasiene

IS MOTERYŲ VEIKLOS

* Birutininkės ruošia plataus masto, augšto lygio vakarą š. m. lapkričio mėn. 23 d. Western Ballroom salėje.

Programą išpildys: p. Valinkonytė, p. Leonaitytė ir p. Lioventas. Tai naujos, jaunos jėgos pasirodys lietuviškai visuomenei.